

Introit. **D**icit dominus sermones mei. ysa. lix. capitulo. et. lvi. c. Epistola vero apoca. xxi. ca. = pitulo. vidi ciuitatem sanctam iherusalem et ce- tera. Responsorium est. **L**ocus iste scilicet ec- clesia materialis sanctus est. quia sanctificata est. ad hoc. vt ibi don. mus exaudiat preces. et iteo prestat orantibus sanctitatem. Salomon enim orauit. vt dominus orantes ibi exaudiret et dominus dixit. Exaudita est oratio tua hoc etiam significatum est terciō. Regum octauo capitulo vbi salomon dedicatō templo ait. Qui curq; orauerit in loco isto. exaudies in loco ta- bernaculi tui in celo. et cū exaudieris propici- eris. Alleluia est in quibusdam ecclesijs. **Q**uā metuendus est. gen. xxvij. c. Euangeliz. vō ē Egredus ihesus luce. xix. c. eo q; habet hodie salus domui huc facta est. in quibusdam tñ ec- clesijs legitur euangeliū de math. in quo habet Et non potuerunt subuertere domum illaz. fun- data enim erat supra firmam petram. Sequitur offertorium de verbis dauid in palipomenon. j. vlti. c. Vel secundū alios sunt verba salomonis Domine deus in simplicitate cordis mei. letus obtu' i vniuersa hęc. Obtulerūt enim sacrificia inestimabilia que significant bonas opationes siue cogitatonēs et bona desideria. que inestima- bilia sunt et numero et precio. Sequitur postcō- munio. **D**omus mea etc. ysa. lvi. et math. vij. ca- pitulo. **N**ota si festū dedicatōnis ecclesie occur- rerit in passione domini. fit in sequenti ebdo = moda. Si vero in festo ascensionis et de ascen- sione fieret officium. et officiu; dedicatōnis dif- feretur. Salomō enim dedicauit templum duo- decima die mensis. et decima die mensis occurre- bat cenoplagia celebravit autem dedicatōnez templi per septem dies. et prorogauit cenoplag- iam vsq; post dedicatōnem.

**Sequitur octaua pars de computo et kalen- bario et de pertinentibus ad illa**

**Q**uoniam sicut ait beatus augustinus sacer- dotes computum sci- re tenentur alioquin vix in eis sacerdotis nomen constabit sibi quo verbo noticiā cur- sis temporis lune ac kalēbarij intelligim⁹. **Q**uoniam computus est scientia certificandi tempus secundum so- lis et lune progressum. idcirco ab simplicium sacerdotum instructionē in hac octaua et finali parte. de hoc aliqua claro compendio pertrin- gemus. prout ad vsum ecclesie dinoscitur perti- nere. Dicitur autem computus a computo. tas

quia in ipso computatō procedimus non quia in ipso computare doceamur. Et est duplex cō- putus scilicet astronomicus seu philosophic⁹ et vulgaris. seu ecclesiasticus. sed de astrono- mico nil ad presens. **V**ulgaris oputus ē scien- tia distinguendi tempus certa ratione siue sciē- tia temporis discretiua secundum ecclesie vsum. **T**empus vero prout hic sumitur est secundum- tulum quodam quātitat' s anni. mensurā. diu- ni seu a' terius spacij. **V**el temp⁹ est mora mo- tus reruz variabilium cuius partes decem esse dicuntur. scilicet annus. mensis. septimana. dies quadrās hora. punctum. momentum. vncia et atomus. **A**nnus continet. xij. menses. et. liij. sep- timanas. et diem vnam. et trecentos sexaginta quinq; dies et sex horas. mēsis orinet quatuor septimanas vel pauloplus. **S**eptimana. vij. dies. **D**ies quatuor quadrātes. **Q**uadrās sex horas. **H**ora quatuor puncta. **P**unctū de- cem momēta. **M**omentum duodecim vncias. **V**ncia. xvij. atomos. **A**tomus indiuisibi- lis est. **N**am atomos grece diuisio dicitur. vn- de atomos grece indiuisio latine. **A**nni ergo solaris fere duodecima pars mensis est. **S**ept- imana vero est fere q̄rta pars mensis. **D**ies na- turalis. septima ps septimane. **Q**uadrans q̄rta ps diei naturalis. **H**ora sexta ps q̄drantis. **P**ū- ctum quarta ps hore. **M**omentum decima ps puncti. **V**ncia duodecima pars momēti. **A**to- mos. xvij. ps vncie. **E**st et alia temporis diu- sio. scilicet per eum. per etatem. per seculum. per- lustrum per olimpiadem. et per indictionem. de quibus infra dicitur. **C**eterum tria sunt tem- pora annorum siue triplex est annus scilicet so- laris lunaris et magnus. **D**e quibus preuidim⁹ in hac octaua parte tractare. q̄ duas principaliter habet ptes in quaruz prima agitur de anno solari. et de magno. **I**n secunda vero de lunari.

**De anno solari. R.**

**I**n hac prima hui⁹ opis pte de anno so- lari tractat. **Q**ue i quatuor subdiuidit' p- ticulas. **I**n quarum prima agitur quid sit annus. **D**e inicio anni. **D**e multiplis anno. **D**e duodecim signis. **D**e bisexto. **D**e quatuor anni temporibus. et de ieiunijs illorum. **D**e sol- sticijs. et de equinocijis. **D**e magno anno. **D**e era. **D**e olimpiade. **D**e lustrō. **D**e etate. **D**e se- culo. et de euo. **I**n secunda parte agitur de mē- se. **D**e kalēbario. **D**e nonis. **D**e idubus. **V**ntē et qualiter dies denominētur. **D**e diebus egip- tiacis et canicularibus. **I**n tercia agitur de septimana. et que sit litera kalendarum cuius- libet mensis in qua die septimane quilibet men- sis incipiat. et de literis dominicalibus. **D**e re- gularibus solariibus. **D**e concurrentibus et. **D**e indictione. **I**n quarta agitur de die. de mo- mento. et. **D**e hora.



## Quid sit lunaris annus

**A**nnus est solis anfractus euz pactis  
 et recentis sexagintaquinque diebus. ad  
 eadem loca sibi redit. Dicitur ergo  
 annus quia mensibus in se recurrenti  
 bus voluit. ab an quod est circum. et eo is. quasi  
 circulariter rediens. Unde et annus dicitur quasi  
 annulus id est circulus. eo quod in se redit. Unde vir  
 gilius. atque in se sua per vestigia voluitur annus  
 Et ob hoc ante inuentas literas. sic apud egip  
 cios annus iudicabit. Nam gebant enim dracones  
 caudam suam mordentes. quia in se recurrit. et  
 sic adhuc a quibusdam figuratur. Alij annu ab in  
 uocatoe dicunt. semp enim renouat. Annus  
 scilicet diuersos diuersa habet incia. quoniam arabes et  
 egipci illum incioant post solsticiu estiuale scilicet  
 a septembri. pro eo quod legitur arbores in principio  
 mundi fructum habuisse. Quia ergo hoc in sep  
 tembri contingit putant tunc mundum factu fuisse  
 se. ideo ibi incipiunt annus. Pluma vero pompilius  
 et romani. annu ianuario inceperunt. pro eo quod  
 tunc vel paulo ante sol nobis incipit appropin  
 quare. Iudaei a marcio inceperunt. quia in eo  
 obitus est mundus. et ideo dicitur quod xvij. dies eius  
 est primus dies seculi. quos omnes quo ad aliq  
 computasse metant. Ipsi namque a septembri in  
 cipiunt regl'ares. lunares. et embolismos. et epa  
 ctas. et omnes annos lunares. A ianuario vero i  
 cipiunt aureu numez. et quasdam literas domini  
 cales. A marcio regulares solares. et concur  
 retes. et quasdam literas diuinales. put in secunda  
 pte apparebit. Sane quidam moderni ob reue  
 renciam saluatoris computant annos a natiuitate  
 eius. Alij vero ab eius incarnatoe id est a conceptio  
 ne beate marie. quando illa dixit. Ecce ancilla do  
 mini et cetera. statim enim fuit christo homo. et plen  
 sancto. Annoz alius est naturalis. alius vsualis  
 alius legitimus. alius emergens. alius solaris  
 alius magnus. alius olimpias. alius lustralis.  
 alius indictionalis. alius subileus. alius benignita  
 tis. alius eternitatis et glorie. Annus natura  
 lis est euz luna soli opponit. unde sol eclipsim pa  
 titur. vsualis siue tpalis est. qui scilicet vsus homin  
 sumit inciu. videlicet a ianuario vsque ad sequentem  
 ianuariu. Legitimus siue ceremonialis est qui  
 computat secundu lunaciones ab aprili vsque in  
 aprilem. Aprilis enim est primus mensis apud he  
 breos. Emergens est in quo aliq magnu iudels  
 vel alijs contigit. a quo facto in illis memoriaz  
 annu incipiunt oputare. scilicet a quouis die. Annus  
 solaris est spaciū. in quo circuit sol. xij. signa  
 zodiaci. que circulu facit vt premissum est i tre  
 centis. lxx. diebus. et fere. vij. horis. Fere dixi  
 ppter quedam momenta que adiciunt sicut infra  
 dicitur. Hec autem sex hore de quarto in quar  
 tu annu faciunt vnum diem naturalē bisextilez  
 et annus iste communis est omnibus gentibus. et inci  
 pit a libet die. et qualiter die finit. transactis p  
 dictis diebus et iste potest etiam dici naturalis  
 Signa vero predicta sunt ista. Aries. thaurus

gemi. cancer. leo. virgo. libra. scorpio. sagitt  
 tarius. capricornus. aquarius. et pisces. Unde ver  
 fus. Hec sunt signa poli que semp sunt via soli.  
 Est aries. thaurus. gemini. cancer. leo. virgo.  
 Libraque. scorp. chiron. capricornus. vrnula pi  
 sces. Et nota quod celi habitatio stat circularu  
 distincta zonis. Tunc autem ipse sunt quinqz.  
 que ideo zone vel circuli appellant. quia in circum  
 ductione spere existunt. Zodiacus autem circulus  
 est. qui ex lineaz quinqz angulis ex vna linea  
 costat. Rursus zodia grece dicitur animal siue sig  
 num latine. inde zodiacus dicitur animal seu signi  
 fer circulus. ex eo quod in medio firmamenti sunt duo  
 decim signa p trāuersum posita. equaliter p cir  
 culum distincta. que formis et nominibus aialiu  
 designant. quia sol intrans in illa. proprietates ani  
 malium quodammodo sortit. vlt quod stelle in sig  
 nis disposite sunt animalium in figuris. Signu  
 autem dicitur duodecima pars zodiaci. Sol quidem in  
 erat in aliquo de predictis signis. quolibz mese  
 in. xv. kal. secundum ecclesiaz. Unde in marco i  
 trat in arlete. xv. kal. aprilis. In aprili merat  
 in thaur. xv. kal. maij. et sic p ordinem mensiu.  
 et signoz. Primu igit signu est. Aries i quo  
 sol dicitur esse factus. in quo signo est sol circa  
 principia veris. sic dicitur. quia sicut aries est ani  
 mal retro sbile. habes ante aliquid roboris sic  
 postrema solis illo tpe debilia sunt frigore eius  
 fortitudinez minuetez. anterloza vero que estate  
 respiciunt aliquid fortitudinis. i. caloris. habet  
 vel sicut aries in hieme cubat in latere sinistro  
 in vere autez incipit cubare in dextero. sic sol an  
 te illud tempus morat in sinistro latere firma  
 menti scilicet meridie. Tunc vero merat laus dex  
 trū scilicet versus aquilonē. antequam hoc signu pro  
 pter amore iouez vocauerūt. in cuius capite. que  
 simulacra faciunt arietis cornua fingunt. Scilicet  
 signu est. Thaurus sic dicitur. quia sicut thaurus  
 forcior est ariete. sic forcioris est efficacie sol in  
 illo tpe quo ad nos quaz in precedenti. verumē  
 ante est efficacior quam post. sicut thaurus ante  
 forclor est. quam retro. Antiqui ideo thaur. in  
 ter sidera in honorem iouis collocauerūt. quia ille  
 fabulose fingit in bouem ouerfus quoniam europam  
 tranfuerit. Terciu. Gemini sic dicitur quia in illo  
 tpe vis solis geminat. Incipit enim esse calidus  
 et sicus effectus. Vel quia tunc precipue res ge  
 minant id est multiplicantur. Aues enim et ani  
 malia fetus pducunt. vlt ppter gemios siue duos  
 gradus. quibus sub illo signo magis quaz sub alio  
 sol eleuatur a terra. Antiqui autem hoc signu ge  
 mmi vocauerūt. ppter castore et pollucē. quos  
 p mortem inter notissima sidera constituerunt  
 Quartu. Cancer sic dicitur. quia cancer est animal  
 retrogradu. et tunc sol retrogradit. discedens a  
 nobis. cum prius appinquaerit nobis. Quintu  
 Leo sic dicitur. quia leo est animal crudele. et semp  
 febricitans sic et tps illud crudele. et generans  
 febres. Rursus quia hercules leone fortissimu  
 in grecia occidit. ideo ppter virtutem suā hunc



inter .xij. signa statuerunt. **Sextū.** Virgo qz sicut virgo nihil generat sic tēpus istud sterile nihil noui generat. generata tñ maturefcere facit. Est em̄ tēpus caniculariū diez. **Septimū.** Libra sic dictū. ab equalitate mensis ipsius. qz sole ibi exstente. dies et nox eque ponderata ē. quoniam tunc est equinoxiū autumnale. **Octauū.** est scorpī. sic em̄ scorpī venenosus est. et pungit. sic et tempus illud morbosū est. ppter me q̄ritatem aeris. Est em̄ mane frigus. pugnās et in meridie calor vrens. **Nonū.** sagittariū sic dictū. qz venatio que p sagittarios fit. plerūqz tunc sepe exercet. vel ppter fulgura q̄ tunc sepe cadūt. que ytalici sagittas vocant. **Decimū.** capricornus. sic em̄ capricornū in abruptis montibus siue in excelsis precipitijs nascit. sic sol tūc est in altissimo gradu versus meridiē. v̄ sic capricornus montes solet ascendere sic sol tūc ab nos ascendere incipit. Rursus antiqui capricorni figuram inter sidera finxerūt. ppter capram iouis nutrice. cuius posteriorem ptez corpis in piscis effigie formauerūt. vt pluias designarent quas plerūqz item mensis in extremis solet habere. **Vndecimū.** ē aquariū. sic dictū. qz tēpus illud aquis et ventis abundat. **Duodecimū.** est piscis qz sicut piscis est animal aquaticū. sic et tēpus illud ppter multas pluias aquaticū ē. vel qz tunc aquis resolutis est tēpus piscationis. **Verum** licet sic patet ex pmissis signa equalia sint scd̄ astronomicos. eccl̄a tñ illa nō ponit eq̄lia. **Mam** qñqz plures dies sunt in vno signo. q̄ in alio. cum vnus mensis plures dies habeat q̄ alius. **Vnde** plures erunt gradus vniu s̄ q̄ alteri signi. **Arab** aut̄ dicit spaciū quo sol motu suo trāsit i zodiaci die naturali. **Ex** iā dictis aut̄ facile sciri p̄t in quotto gradu alicuius signi sit sol quocūqz die. **Porro** annū bisextil. s̄ q̄ dictū ē dicit bisextil. v̄ scd̄ philosophos q̄si ex bisse momentoz collecta. q̄ sic poterit optēdi. **Sol** em̄ i quolibz signo morat. xxx. diebz. et xxx. triētibz horaz. et xxx. bisse momentoz. **Et** triens ē tertia ps alicuius rei ostantis ex tribz p̄tibz. **Bisse** v̄o sunt due ptes. **Sed** multiplicatis duodecies. xxx. diebus. habem̄. ccc. dies. xxx. triētes horaz. ostiunt. x. horas que multiplicatae duodecies faciūt quinqz dies. xxx. bisse momentoz. ostinet. xx. momēta. et ita duo puncta. s̄ multiplicatis duodecies duobus punctis habem̄ sex horas ex bisse momentoz. collectas. que de quarto in quartū annum ostiunt vñ diez que dicit bisextil. **Rursus** scd̄ p̄s̄toz. p̄ singulos annos crescit ps quarta assis. ac vbi quareo anno assis opleta fuerit bisextū vnum facit. et iteo p̄ quatuor annos vnus dies bisextil. abiectus ē. **Quia** est aut̄ scd̄ eum bisextus qz bis sexies ductus assis facit quod vnus dies. **In** quo loco kalendarij poni debeat illa dies his versibus ostinet. **Bisextū** sexte maris tenuere kalēte. **Posteriore** die celebrantur festa mathie. **Doc** ē dicere qz in illa litera vbi dicit in kalendario. vj. ka

lens marci. debet poni dies bisextilis. et tūc sta m̄ siue se dem̄ duobus diebus sup illa litera et festū sancti mathie q̄s debet illa die celebrari. celebrat tñ in sequenti. ita tñ qz inter ipsum festū et vigiliā nulluz sit mediū. non interest tñ vtz ipsum festū in prima v̄ in scda die p̄dictaz duaz celebret. **Sed** regionis in hoc consuetudo seruet. **Philorus** dicit. qz a. vj. no. marci vsqz in die kalen. ianuari lune cursu bisextū apponit ac qz inde detrahit. **Si** aut̄ volumus scire qñ sit annus bisextil. debemus diuidere annos dñi p̄ quatuor quociēs possum̄. et si nullū supauerit tūc erimus in anno bisextili si aut̄ aliquis remaserit tunc nō erit bisextū. **Vñ** versus. **Ann** diuisi domini p̄ quatuor eque. **Monstrant** bisextū q̄ ratione scias. **Doc** aut̄ v̄z est scd̄ illos qui diuidunt annos dñi incipiendo a natiuitate. v̄ a ianuario et nō scd̄ illos qui incipiūt ab incarnatione. **Alia** etiā doctrina ab muemēdū bisextū ponit infra vbi de occurrentibz ageť. **Tpa** siue ptes anni solaris sūt quatuor scz v̄r estas autūpnus et hiems. vt dictū est in. vj. pte sub quarta feria tercie ebdomote aduentū. **Dicta** aut̄ sunt tpa a omunionis t̄pamēto eo qz iuicē se humore siccitate. calore et frigore ostempent. **Doc** et curricule dicunt. qz nō stāt. s̄ currūt. **Ver** dictum est qz viret. **Estas** dicit ab estu. i. calore. inde estas quasi vsta et arida. **Autumnus** a tempore te vocat. qñ et folia cadunt et omnia maturefcunt. **Hiems** d̄ rōne emisperij. qz tūc sol circulo voluit breuiori. **Vñ** et hoc tēps bruma dicit quasi brachm̄ id est breue. v̄ a cibo. qz tūc malor est v̄scendi appetit. **Edacitas** em̄ grece bruma appellat. **Principia** aut̄ p̄ciū anni scd̄ eccl̄ia his v̄sibus cōtinent. **Festū** clemētis hiemis caput ē orientis. **Cedit** hiems retro cathedrate simone petro. **Ver** fugat vrbānus estates simp̄orianū. **Jo** tibi q̄s restat autumnū tpa prestat. **Doc** est dicere festū clemētis q̄s est. viij. kalen. decembris est principium hiemis. et durat vsqz ad festū cathedre sancti petri. tūc incipit ver et illud festū ē. viij. kalen. marci. et ver durat vsqz ad festū sancti vrbani. q̄s est octauo kalē. iunij tūc incipit estas et durat vsqz ad festum sancti simp̄oriani. q̄s est octauo kalen. septēbris. tūc incipit autūmus et durat vsqz ad festū clemētis. in quo incipit hiems. **In** his quatuor p̄tibz anni tribuana ieiunia celebramus. et iteo ieiunia quatuor tempoz appellant. **Ieiuniū** veris est i prima septimana quadragesime. scz in quarta feria post cineres. **Ieiuniū** estatis est in primo die mercurij post pentē. **Ieiuniū** autūmi est in tertia die mercurij septēbris. scz i quarta feria post festū sancte crucis. **Ieiunium** hiemis est in quarta feria post festum beate lucie put ibi dictū est. **Vñ** versus. **Vult** crux lucia cineres carismata dia. **Ve** det vota pia q̄ta sequēs feria. **Fiūt** aut̄ hoc ieiunium in quarta feria. qz in quarta feria xps a iuda traditū ē. et in. vj. feria. qz in ea crucifixū ē et in sabato qz tūc apl̄oz tristitiā de nece saluatoris



representamus nam si opatiū et cōregnabim⁹  
 Abuent⁹ autē dñi qñ celebratur dictum ē in .viij.  
 pre sub ti. de aduentu. Adhuc in anno solari cō  
 tingūt duo solsticia et duo equinoctia Solsticia  
 in estate et in bieme. Equinoctia in vere et in au  
 tunno. Est autē solsticiū maxima inequalitas diei  
 et noctis siue ingressus solis in capricornū vñ cā  
 crum Et dicit solsticiū quasi sol stacio. eo q̄ tūc  
 sole stāte crescunt dies vñ noctes. Equinoctiū  
 est maxima diei et noctis equalitas q̄ tūc equa  
 li spaciō hōraz consistūt. siue ingressus sol in arie  
 tez vñ librā. Vbi autē sit locus solsticioz et e  
 quinoctioz his versib⁹ cōtinet. Solsticiū teci  
 mo xpm preit atqz iohānez Equā crucis festum  
 bat tpa martis et idus. Hoc est dicere q̄ solsti  
 ciū biemale ē ante natiuitatē xpi teci dieb⁹ vij.  
 teliez .xviij. kal. ianuarij. quo tpe sol incipit altio  
 res circulos petere. Et solsticiū estiuale est ante  
 natiuitatē iohan. baptiste totidē dieb⁹ videlicz  
 .viiij. kal. iulij. quo tpe incipit sol ad inferiores  
 circulos remeare. Vñ estiuale solsticij dies maxi  
 mus sic et biemalis dies minimus inueniē. Sed  
 scdm egipcios biemale est .xij. kalend. ianuarij.  
 Secundū grecos .ix. kalēde. iulij. Estiuale vero  
 est scdm egipcios .xij. kalēde. iulij. Scdm gre  
 cos .ix. kal. Item in festo crucis. vñ scdm alios  
 .xij. kalēde. octobris ē equinoctiū autumnale et  
 vbi dicit in kalēdario idus marcij. vñ scdm alios  
 .xij. kal. aprilis est equinoctiū vernale. Olim enī  
 annus in duas tantum ptes diuidebat. scz in e  
 stiuale et biemale solsticiū. et in duo emisperia  
 Magnū autē annus complet reuerfis plane  
 tis omnibus ad loca sue creationis quod fit an  
 nis nō pauciorib⁹ .dxxx. Mundan⁹ vero ann⁹  
 erit oibus stellis ad prima loca reuerfis qd fit  
 tē mū p⁹ quidecim milia annoz Magister dicit  
 in hystoria sup gen. vbi agit de ebrietate noe q̄  
 magn⁹ annus implet p curricula sexcentoz an  
 noz. Era qua vtunt hispani singuloz annoz ē  
 cōstituta a cesare Augusto. qñ ad primū censū  
 orbem descripsit. Dicta est autē in era ab ere. ex  
 eo q̄ ois orbis es reddere pfectus ē rei publice  
 romanoz. Prius autē fuerūt idictōnes et post  
 ea ere. Olimpias cōstituta est apud grecos i eli  
 te ciuitate. alijs agētib⁹ agonez et quinquēnale  
 certamen quatuor medijs annis vacantibus. et ob  
 hoc tempus elidij certaminis. olimpiatē vocaue  
 runt quadriennio in vno olimpiade supportato.  
 Lustrum est pentesim. i. quinquēniū qd quinqz  
 anno dicit condī ppter olimpiades a romanis.  
 Mondū enī erāt cōsules neqz ere. Quinquēnale  
 quidem tps iteo sic vocatū est. qz censum p quin  
 quēniū in republica pacto vrbs romana iustra  
 bat. Apud eosdem roman⁹ est annus imdictō  
 nalis. qui ter quinos cōtinet annos vt infra dis  
 cet. et premissum est. Apud hebreos ē annus  
 iubile⁹. id est remissionis qui septenis cōpletis  
 annoz ebdomobibus celebrat. de quo dictū est  
 in sexta pte sub ti. quinquagesime. Apud xpia  
 nos ē ann⁹ benignitatis et gracie i quo xps venit

et nos sola benignitate retentit. Apud factos  
 oprensos ē annus eternitatis et glorie. in  
 quo exultabūt sancti in gloria sine fine. Rursus  
 secula generatōibus cōstant sic dicta qz secunf  
 Abuentib⁹ enī alijs. alij succedūt. Hoc temp⁹  
 quidā quinquagesimū annū dicūt. quē hebrei iu  
 bilez vocāt. vt iam dictum est. Et ob hanc cau  
 sam hebreus ppter vxorez et liberos amās dñm  
 suū. aure ptulā seruitio subiugatus. fulre iube  
 tur i seculū. id ē vsqz ad annum quinquagesimū  
 Etas autēz plerūqz dicit p vno anno. et p septēz  
 et p centūz. et p quouis tpe. Vñ et etas ē quod  
 de multis seculis instruitur. et inde dicta est e  
 tas quasi ciuitas quasi similitudo eui. Vñ eui ē  
 etas ppetua cuius neqz incium neqz fins nosci  
 tur. beruat ē autēz eui ab euas qd apd gre  
 cos aliqñ p seculo et aliqñ pōitur p etno. Pro  
 prie vero etas duobus mōis dicitur videlicz ho  
 minis. sic infantia iuuent⁹ et senectus. a ut mun  
 di cui⁹ prima etas ē ab ada vsqz ad noe. Scda  
 a noe vsqz ad abraam. Tercia ab abraam vsqz  
 ab dauid. Et q̄ta a dauid vsqz ad trāsmigratōz  
 iude in babilonias. Quinta de iude vsqz ad aduen  
 tu saluatoris in carne. Sexta que nunc agit vs  
 qz quo mund⁹ iste finiat. Quod autēz sunt am  
 ab origine mūdi dictū ē sub ti. d. septuagesima  
 De mense. R.

**D**ico de anno sequitur videre de mense  
 Est autē mēsis spaciū tps quo a pte  
 to pte recedens eīdem cōpleto suo  
 circulo sociat. Et dicit mēsis a mensu  
 rando. eo q̄ annus p menses mensurat. vñ a me  
 ne q̄ est defectus. eo q̄ luna singulis mensibus  
 visu deficit ab humano. Vel scdm isidoz. a mene  
 grece q̄ ē luna latine. apud grecos enī menses  
 legitimi nō ex solis circulo. s; ex lune cursu cō  
 numerātur qd est de noua ad noua. Diuidit au  
 tē ann⁹ p .xij. menses. qz sol pagrando 30 diacu  
 duodecim circuit regiones signoz. et in his .xij.  
 mensibus cōmoratur. Romulus tamē voluit tñ  
 teci esse mēses in anno. incipiens a marcio. quē  
 marti deo belli. quez patrem suū esse putabat  
 dedicauit. Vñ quidius in primo fastoz. Tem  
 pora dirigeret obitor vrbs in annum. Instituit  
 mēses quinqz bis esse suos. Sed numa pōpilius  
 videns q̄ annus non bene teci mensibus ople  
 batur. supaddit duos principio scz ianuariū et  
 februariū. Ianuariū dicit a ianua quā sicut  
 p ianuā intramus domū. ita p ianuariū intrā  
 mus annum. Est enī limes anni. Vel dicit a iano  
 deo qui ab antiquis dicebat principium et fins  
 omnium rez. Et enī fuit a gentilibus mēsis ille  
 consecratus. vntē et item ianus bisfrons pingit  
 vt anni introitus et exitus demōstret. d quo di  
 ctum est in sexta pte sub titulo. d. circumfessione  
 februariū dicit a febribus. q̄ tunc d facili con  
 tingunt. vñ a februis id ē purgatōibus. Sunt  
 autēz februe oblationes facte p mortuis. Ro  
 mam enī illo mense mēmorā animaz habebāt



et eas purgabant celebrando exequias mortuo  
 rum. vel secundum isidoꝝ. dicitur a febru. plu-  
 tone cui eo mense sacrificabat. **Marcio** dicitur  
 a marce patri romuli. vñ quia eo tempore cuncta  
 animancia agunt ad mare et ad ocubendi volu-  
 tatem. **Appellat** etiam quandoq3 mēsis nouoz  
 quia est anni incium. Et qñq3 nouum ver. quia i  
 eo viridantib9. fructibus nobis trāfactoz pba-  
 tur occasus. **Aprilis** dicitur quasi aperilis. qz tūc  
 terra apitur. ad germinandum. Flores aperunt  
 et arbores incipiunt pollulare. **Vel april** p ve-  
 nere dicitur qz a frodis grece dicitur latine ven9  
**Maius** a maiorib9 natu dicitur qui erāt principes  
 reipublice vñ a maija matre mercurij. **Iunius**  
 a iunioribus dicitur. Erāt enim olim maiores. sc3  
 seniores qui appellabantur patres. et hi in ciuita-  
 te semper remanebant vrbs regimini consulen-  
 tes. Erant et iuniores qui ibant ad pugnandum  
 pro republica. et i deo maius a maiorib9. iuni9  
 a iunioribus nomen acceperunt. et in illoꝝ hono-  
 rem instituti sunt. vel dicitur a iunone. **Iulio** di-  
 citur a iulio cesare. quia tunc natus fuit. vel qz  
 tunc de hostibus triumphauit. **Vicit** enim cleo-  
 patram reginam egypti cum antonio viro suo  
 bello nauali. **Julius** tamen prius quintilis dice-  
 bat. eo qd est quint9 a marcio. qui secundū ro-  
 mulū principiu erat anni. **August9** est dicit9 ab  
 octauiano augusto. qui tunc natus fuit. vñ qz  
 tunc hostes superauit. Prius tamen dicebat sexti-  
 lis. eo qd sextus est a marcio. **Septembris** nomē  
 habet a numero et imbre. quia septim9 ē a mar-  
 cio et imbrēs habet sicut october nouēber. atq3  
 decemter. ex numero et imberib9 vocabula acce-  
 perunt. quez numer9 decurrentez decemter finit  
 pro eo qd denarius numer9 pcedentes numeros  
 clausit. **Quot** autē dies quilibet mensis habeat  
 his versibus ostinetur. **Iunius** april' septēq3  
 nouēq3 tercenos. **Plus** vnum reliqui h3 habet  
 februs octo videnos. Cui si bisext9 fuerit super-  
 addit vnus. **Hoc** est dicere. qd iunius april' sep-  
 temter et nouemter hnt. xxx. dies. Reliqui autē  
 menses habent. xxxj. Sed februarus tm̄ habet  
 xxvij. et quando est bisextus habet. xxix. **Scien-**  
**dum** autē est. qd cuiuslibet mensi primo dati fue-  
 rūt. xxx. dies qui multiplicati duodecies ostitu-  
 unt trecentos quadraginta dies. **De** quinq3 vō  
 residuis datus ē vnus ianuario. eo qd est princi-  
 pium anni. et etiam rōne ipsi9 numeri. qz impar  
 numer9 mundus ē et numero deus impare gau-  
 det. **Secūds** datus ē marciō ppter eandē imparita-  
 tem. **Tercius** maio. **Quartus** iulio. **Quintus**  
 octobri. **Cesar** autē august9 volens suū mensem  
 esse eq̄lez mense iulij. abstulit februario vnā diē  
 quia erat mensis tristitie atq3 luct9 et attribuit  
 eaz august9. et ita remanserūt februario tantū  
 xxix. et august9. xxxj. **Demuz** astrologi romani  
 abstulerūt aliam diem februario. et addiderunt  
 decembri. ab hoc vt finis principio respōderet  
 et sic februario remanserunt. tātuz. xxvij. et de-  
 cembri. xxxj. **Veruntamen** ab quādam cōpe =

fatōz vna dies videlicet bisextil' est de quarto in  
 quartum annuz februario restituta. **Qua** vero  
 die vel qua feria quilibet mensis intrat. iam sub  
 titulo de septimana dicitur. **Sane** in quolibet  
 mense sunt tres dies celebres qui soli pprijs no-  
 minibus nominantur et ab eis ceteri denominantur  
 sc3 kalēde. none et idus quos romani ppter dies  
 festos. vel ppter officia magistratum institue-  
 runt. **His** enim diebus in vr̄ bibus cōueniebant  
**Kalēte** sunt primi dies mensis. Et dicuntur  
 quasi colēte. quia tunc semper erat festū iuno-  
 nis. **Vñ** ouidi9. **Vendicat** ansomas saturnia iu-  
 no kalēdas. **Vel** quia tūc a romano ppl'o prin-  
 cipia mensium celebrant. sicut fit ab hebreis.  
**Vñ** te ouidius. **Salue** festa dies. melioꝝq3 reuer-  
 tere semp. **A** populo rerum digna potentie coli  
**Vel** dicitur a calo quod est voco. **Primo** namq3  
 die mensis preco. de more populum ab nūdmag  
 vocabat. clamans tociens calo. quod dies erāt  
 vsq3 ad nonas. **Et** iteo dicitur pluraliter kalē-  
 de a pluribus vocationibus. **Vel** a calo qd est  
 bonum omne. per totum mensem habendū. **Tūc**  
 enim sibi mutuo encemia transmittēbant. **None**  
 vero sunt quatuor vel sex dies in quolibet men-  
 se qui secuntur post kalēde. **Et** dicuntur a nun-  
 dinis. quasi nundin9. quia tunc romani nūdmag  
 colebant. iteo autem in aliquo mense erant no-  
 ne siue inchoatio nundinarum in die quinta et in  
 aliquo. in die septima. ne predones certum tem-  
 pus ad insinuandū mercatoribus haberent. **Vel**  
 dicuntur none a nonis. quia dies ille nonus erat  
 ante idus. **Vel** a non. quia tunc nulluz fiebat fe-  
 stum. **Vñ** te ouidius. **Monarū** tutela deus erat.  
**Idus** vero sunt octo dies qui secuntur post  
 nonas. **Est** autē idus semp in tredecima vel decia  
 ma quinta die scdm qd none pcedūt. **Si** enī mē-  
 sis habet quatuor nonas idus est in tredecima die  
**Si** autem. vj. nonas idus. est. in. xv. die. **Quod**  
 autem conellū athiocēn. dicit qd idus est die. x.  
 hoc alia consiteratione dicit. **Et** dicuntur idus.  
 quasi diuisio. quia tunc fiebat diuisio mundinaz.  
**Vel** quia in idibus fit diuisio mēsis. **Dicitur**  
 etiam idus ab iduo. as. id est sepero sepras. **Vñ**  
 s vidua dicitur quasi idua. id est diuisa. **Pleriq3** la-  
 tinorum putant idus dici ab etendo. eo qd hi di-  
 es apud veteres epularum essent. **Dies** au-  
 tem qui secuntur statim post kalēdas ita deno-  
 minatur. **Si** enim est mensis qui habeat qua-  
 tuor nonas. debem9 dicere in kalendario statim  
 post kalē. quarto nonas. in tercio tercio nonas  
 in quarto pridie nonas. in quinto vero nonas di-  
 cimus vt patz in ianuario et similibus. **Si** vero ē  
 mensis qui habet sex nonas debemus dicere sta-  
 tim post kal'. vj. nonas in tercio die quinto nonas.  
 in quarto quarto. nonas. in quinto. iij. nonas in  
 sexto pridie nonas in septimo. nonas. vt patz in  
 marcio et sil'ib9. **Dies** autē qui sequūt p9 nonas.  
 ita dnommant. in quolibz mense. vij. idus. vij.  
 idus. vj. idus. v. idus. quarto idus. iij. idus. pri-  
 die idus. et idus. sicut hec apparent in calēdario



Dies vero qui secunt post idus denominantur a kalend. mensis sequentis hoc modo ianuarus habet .xxxj. dies. de istis accipe vnam p kalend. et .viii. pro idus. et .iiii. p nonis. et sic remanent tã tũ .xviii. abde ergo istis xviii. diebus kalend. siue die kalendaz sequentis mensis. et sic erũt. xix. Vnde in mense ianuario debem9 dicere statim post idus. xix. kalend. february. in sequenti die. xviii. kalend. et sic p ordinem vsq3 ad finẽ mensis semp minuẽdo Nota tñ q dicitur pridie idus. et pridie nonas. et pridie kalendas. et nõ scdo. qz secund9 dicitur a sequoz. s3 illa dies nõ sequitur sed pcedit Et exponit hęc iposicio pre id est ante. vel prius. Vñ pridie quasi priori die. siue pre. i. ante diẽ. Et cum dicitur .iiii. nonas intelligit qũto die ante nonas et sic de alijs Quot autẽ dies denominentur a nonis quot ab idib9 et quot a kalend. omnium mensium. his versibus continetur

Sex nonas maius october iulius et mars.  
Quatuor ac reliqui tenet ydus quilibet octo.  
Janus et augustus tenas nonasq3 december. Ju  
lius october mars maius epta decemq3. Jun9  
aprilis september et ipse nouember. Ter senas  
retinet february bis octo kalende Hoc est di  
cere q maius october et iulius et marci9 habet  
dies sex pro nonis. sed reliqui menses habent  
tantum quatuor Et quilibet mensis habet octo  
dies pro idibus. Item q ianuarus august9 et  
december habent. xxix. dies pro kalend. iulius  
vero marcius october et maius habet. xvij. Ju  
nius autem aprilis september et nouember ha  
bent. xvij. february habet. xvj. et si fuerit bi  
sextus superadditur ei vnus. Nud autem no  
randum q in quolibet mense sunt duo dies egip  
ciaci. id est ab egipcjs deprehenfi. In egipto  
enim erant quidam astrologi. qui quasdam cõ  
stellationes nociuas humanis actibus in illis  
diebus inuenerunt. iteoq3 illas notas esse ho  
minib9 voluerunt tamen illaz constellationum  
puncta scire propter errorem nostri oputi non  
valemus. Vel forte inuenerunt illos dies bene  
constellatos. et iteo eos in calendario notauer  
unt. vt in illis diebus potius quam in alijs. il  
lis actibus insistatur. quorum errorem. nec eccle  
sia sequi videatur a talibus cauetur. Vel dicun  
tur egipciaci secundum quosdam. quia domin9  
in illis diebus percussit egiptum nouem plagis  
Quotus autem sit dies egipciacus a principio  
vel a fine mensis his versibus cõtinetur Aus  
guri9 decies audito lumine clangor. Linqut  
olens abies coluit colus excute gallum In his  
versibus. sunt xij. dictiones xij. mensibus seruiẽ  
tes. prima primo secunda secundo. et sic per ordi  
nem sumpto inicio a ianuario. ita q quota erit  
prima litera prime sillabẽ alicuius istaz dictio  
nũ in alphabeto tot9 erit dies egipciac9 in illo  
mense cui seruit illa dictio. cõputando a mensis  
principio versus finem. Item quota erit prima  
litera secunde sillabẽ in alphabeto. totus erit  
dies egipciac9 in illo mense cui seruit illa dictio

computando a fine versus principiu verbi gfa.  
auguri9 est prima dictio. et seruit primo mensi  
scz ianuario. au. est brima sillaba et a est prima  
litera ipsius sillabẽ. et est prima in alphabeto.  
ergo dies prima ianuarij. est egipciaca Item gu  
est secunda sillaba. et. g. est prima litera ip  
sius sillabẽ. et. g. est septima in alphabeto. ergo  
septimus dies ianuarij. numerãdo a fine versus  
principium est egipciaca. et sic in alijs hoc ob  
seruato. q. b. in hoc loco pro littera nõ ponat.  
Quilibet aut premissoz diez propter vnicam  
horã sui denommat egipciacus De diebus ve  
ro felicibus vel infelicibus. quos quidaz astro  
logi notauerunt in present opusculo non agiẽ  
quia ecclesia prohibet fidem talibus adhiberi.  
In quibusdam quoq3 mensibus sunt quidaz dies  
qui caniculares dicuntur a cane. vl canicula stel  
la sita in fronte leonis et ante genua thauri que  
estiuus mensibus est in medio centro celi. et dũ  
sol ab eam ascenderit coniuncta cum sole vel ei p  
xima duplicatur color ipsius. ex quõ dissoluun  
tur corpora et vaporantur. Vnde vocatur ca  
nis. quia corpora morbis afficit. Et sunt septua  
gintaduobus dies in quib9 propter temporis cru  
delitatem et caloris solis intemperiem malum  
est minui et pacionari. Quando autem illi dies  
incipiant et finiantur. his versibus continetur  
Incipiunt iulij pridie ydus caniculares.  
Et pridie nonas septembris fine resultant. Se  
cundum aliquos vero incipiunt decimoquart9  
kalendas augusti.

De septimana. R.

Equitur de septimana. Mense cõn  
tinet septimana septem dies natura  
les. quorum repeticione et menses.  
et anni et secula peraguntur. Et hoc  
apud grecos ebdomodas. sed apud  
hebreos sabbatum appellatur. Et dicitur septi  
mana a septem et mane. quasi septem et manẽ  
pars pro toto. scz mane pro tota die. vel a sep  
tem manet. quia manet per septem dies. Vel di  
citur septimana. quasi septem luces. Nam ma  
ne lux est secundum isidoz. item etiam spaciũ  
vocatur ebdomoda ab epta grece quod est sep  
tem et teos quod est dies. vel modos. quod est  
menura. et scdm hoc ebdomoda est communi9  
nomen q3 septimana Vnde daniel post septuagi  
ta ebdomodas. et. et sumuntur ibi ebdomode  
anno. i. septuagesiesseptẽ anni Septimane au  
tẽ nequeũt habere certa nomina. qz neq3 habet  
certa incia. singulis nãq3 annis variant ppter  
vnum vl ppter duos dies. qui qñq3 sunt super  
integras septimanas. Omnes autẽ dies sep  
timanaz inscribunt septẽ primis literis alpha  
beti. Item dies scdm gentiles denominantur  
a planetis. Primus a sole qui princeps est om  
nium stẽz. sic et item dies caput est ceterorum  
diez. Scdus a luna. que et splendore et magni  
tudine soli proxima est. et ex eo mutuatur lumen.  
Tercius a stella martis. que resper vocatur.



Quartus a stella mercurij quā quidā candidū  
circulum dicunt. Quintus a stella iouis. quam  
ferontem aiunt. Sextus a stella veneris quam  
lucifer afferunt. qz inter cuncta sidera plus lu-  
cis aufert. Septimus a stella saturni. que sex-  
to celo locata. xx. annis fert̄ explere cur sum su-  
uni de hoc dictum est in phemio septime partis  
Sed queritur quare dies nō ita ordinant̄ i sep-  
timana sicut planete in celo. qm̄ in celo ordinant̄  
secundum hunc versum Sol v. mer. et luna  
saturnus iupiter et mars. Vel sic. Saturnus io-  
ue mars sol cum vene mercurij luna Soluco di-  
elms qz dies in septimana nō ordinantur scdm̄  
ordines planetaz sed scdm̄ regimē eoz in singu-  
lis diebus. Vnde qz viderunt philosophi. qz sol  
regnabat prima hora diei dñice. iteo diez illam  
denominarunt a sole. Item quia viderunt qz lu-  
na regnabat prima hora sepe ferie. iteo die illū  
denominauerunt a luna. et sic de ceteris sicut patet  
ex distinctione horaz diei facta inter planetas  
p ordines successiue. Rursus a dictis planetis  
philosophi noia sumpserūt. eo qz a singulis ali-  
quid in hoie esse voluerūt. vt a saturno candidi-  
tatez. a ioue tempantiaz. a marte feruorez a sole  
spūm. a venere voluptatez. a mercurio eloquen-  
ciā. a luna cor. Et qz ordo planetaz vltra nume-  
rum septenarium non pcedit. sed ad primum re-  
uertitur. Itē tñ septem dies in septimana sūt  
a sapientibus ostituti. Nunc videndum ē qua  
die septimane quilibet mensis interet. De hoc du-  
plex ratio habet. Prima p hos versus. Alta  
domat dñs gratis teat equa gerentes. Cōtem-  
nit fictos augebit dona fidei. In istis versu-  
bus sunt. xij. dictiones xij. mensib9 seruiētes. p̄-  
ma primo scd̄a scd̄o. et sic p ordinē. sumpto incio  
a ianuario ita qz quecūqz fuerit incialis litera a  
llcuius istaz dictionum eadem erit litera kalen-  
daz mensis cui seruit illa dictio. verbi gracia.  
Alta ē prima dictio et seruit primo mensi. scz ia-  
nuario et a est prima litera illi9 dictionis alta  
ergo a est prima litera ianuarij. Item domat est  
secunda dictio. que seruit scd̄o mensi. scz febru-  
et d est prima litera isti9 dictionis. ergo d ē p̄-  
ma litera febru. et sic de alijs. Item dicit sequēs  
versus p sillabas qd̄ pcedentes p dictōes Adā  
tegebat ergo ciphos adrifex. Habita autem  
litera kalēdarū facile possumus scire qua feria  
quilibet mensis interet. Per literam enim domini-  
calem illius anni pcedē. computando dies per li-  
teras subsequētes vsqz ad literā que est in kalē-  
mensis cuius diei introitū scire optas in qua fe-  
ria occurret in tali feria intrabit ille mensis. Se-  
cunda ratio p qz scire potest q̄ feria quilibet mē-  
sis interet ē per regulares et occurrētes. Nota qz  
in anno solari sunt quinquaginta die septimane.  
et vnus dies vel duo si sit bisextus. ppter quam  
diem variant̄ singul' annis principia mēsum. Si  
enī hoc anno incipiat ianuari9 a die dñico. toto il-  
lo anno a. que ē prima litera ianuarij erit dñica  
lis. Cum ergo ventum fuerit ad finē anni illud

a finale kalēbarij. qd̄ inscribitur. Illi diei que ē  
vltra integras septimanas representabit diem  
dominicum. ergo sequēs a. qd̄ itez est inciale  
ianuarij. representabit scd̄am feriam. et sic toto  
illo anno erit illa variacō. eo tē modo singulis  
annis variant̄ incia mensum p diuersas ferias  
Et si sit bisext9 duplex erit variacio. Prima in  
kalē. ianuarij secunda in festo sancti matie. vt  
ergo cōputiste scire possent. qua feria quolibet  
anno quilibet mensis incipiet. inuenerunt duos  
numeros vnū inuariabile. qui vocat̄ regularis  
solaris feriat. alium variabile. qui vocat̄ occur-  
rens. de quibus breuiter est dicendum. Vidē-  
dum ē autē primo. quid sit regularis solaris et  
vnde dicat̄ et vñ habeat ortum. et quot regula-  
res quisqz mensis habeat. Regularis est nume-  
r9 inuariabilis dat9 mensi. qui adiūct9 occur-  
rētī declarat qua feria septimane quilibet mensis  
interet. cui9 fuerit illa regularis. Dicit̄ autē regu-  
laris a regula. qz inuariabilis est sicut regula.  
Solaris dicit̄ ad differētiā lunaris d̄ quo infra  
dicetur. Habent autem ortum regulares a mar-  
cio. Nā in mense marcij. sūt. v. regularēs seu. v.  
p regulari. Marcij enī nō habuit inciu in primo  
anno mundi seu seculi. pmo dicit̄ mundus fact9  
fuisse in illo mēse. in die quo dicit̄. xv. kalē. apri-  
lis. vel vt alij dicunt viij. kalē. Si enī computes  
ordine retrogrado dies septimane vsqz ad ka-  
lē. marcij. inuenies. quod quinta feria mūd9  
incepit. Si enī ante marcij fuit. et hoc est causa  
quare marcius quinarium numerum habuit p  
regulari. Regulares vtro aliorum mensum sic  
formantur. iungas regularēs mensis euz dieb9  
eiusdem et ab illa summa subtrahē vij. quociēs  
poteris. et regularem sequentis mensis quod re-  
manet indicabit. verbi gracia Marcij habet v.  
regulares. et dies eius sunt. xxxj. redige in sum-  
mam et sunt. xxxvj. subtrahē. vij. quociēs pote-  
ris et remanet vna dies. que dat̄ mensi sequenti  
pro regulari. Item aprilis habet. xxx. dies. et v-  
num regularem qui cōstituunt. xxxj. subtrahē  
vij. quociēs poteris et remanebunt. ij. que dan-  
tur maio pro regularibus. et ita d̄ alijs vsqz ad  
marcium. Possumus etiam scire mensum regu-  
lares per hos versus. Est astris clara fulgen-  
tibus ara teorum. Grata bonis estat gratiffi-  
ma cuiqz fideli. In istis versibus sunt. xij. dictio-  
nes. xij. mensibus seruiētes. prima primo secū-  
da secundo. et sic per ordinem sumpto incio a  
marcio. ita qz quota fuerit litera prima alicu-  
sus istarum dictionum in alphabeto. tot regu-  
lares habet ille mensis. cui seruit illa dictio ver-  
bi gracia. Est. est prima dictio et seruit primo  
mensi. scilicet marcio et e est prima litera istius  
dictionis est. et est quinta in alphabeto ergo  
marcius habet v. regulares. Item astris. est  
secunda dictio et seruit secundo mensi. scz apri-  
et a est prima litera istius dictionis. que ē etiam  
prima in alphabeto ergo aprilis habet vnum re-  
gularem et sic de alijs. Nunc dicamus de



concurrentibus. Dicitur autem occurrens quia sibi iuicem concurrunt. sicut videbitur in formatione vel iteo quia concurrunt cum regularibus. ad demonstrandum inicalam feriam mensium singul' annis. Est autem concurrere superexcrecentia unius diei vel plurium super septuaginta duas septimanas anni solaris. iteo dixi. vel plurium quia in anno bisextili superexcrecentur duo dies. In alijs vero vnus tantum. et ab illa superexcrecentia habent originez occurrentes. Alij vero concurrerent qui secuntur post primum formantur vno addito singulis terminis siue annis. sic tñ q' septenarium numerum non excedunt. quia non sunt nisi septem ferie. et quodcumq' est septimus concurrere illo anno menses habent eadem principia. que in primo anno mundi seu seculi habuerunt. quolibet em' feria distat per septenarium a semetipsa. Concurrentes etiã in hac linea demonstrantur. *v. ij. iij. iij. vj. vj. s. ij. iij. v. vj. vj. ij. iij. v. vj. s. ij. iij. v. vj. vj. ij. iij. iij. v. vj.* Nam primus annus cicli solaris habet vnum concurrentem secundus duo tertius tres. quartus quatuor. quintus sex propter bisextum. sextus septem. septimus vnum. quia vltra septenarium non proceditur. sed reuertitur ad vnum. et ita debemus procedere vsq' ad .xxvij. annos tunc reuertemur ad primũ annum cicli et pcedim' sicut prius. Vnde transcursus .xxvij. annoz vocat' ciclus solaris. vel concurrentium Et dicitur ciclus quasi circulus p similitudinez

Si autem volumus scire. quotus sit annus cicli solaris. debemus diuidere annos domini p .xxvij. quociens possumus. et adtere illis .ix. an tequam diuidamus. quia quando christus natus fuit. tantum iam processerat ille ciclus. et quot' annus remanserit sup' diuisione annoz totus erit ciclus. et si nullus remanserit. tunc sum' in vltimo anno cicli solaris. Vnde versus. *Annus abte nouem domini piri per octo. Viginti ciclus sic tibi notus erit.* Possumus etiã scire concurrentes cuiuslibet anni p literam dominicalem illius anni. sicut declarant versiculi sub sequentes. *A. sex. b. quinqz. c. quatuor. e. duo tres. d. primus concurrere. f. litera septim' e. g.* Hoc est dicere. q' quanto a est litera dominicalis. in illo anno sunt sex pro concurrente quando b. quinqz. quando c. quatuor. quando e. duo. quando d. tres. quando f. vnus. quando g. septem. Inuenio autem occurrente. debemus in genere cum regularibus mensis. cuius feriam kalendalem. id est interditum scire volumus et quanta fuerit illa summa. si non transcendat vij. tota siue tali feria septimane ille mensis intrabit. Si vero transcendat vij. quotum fuerit residuum tota feria septimane ille mensis intrabit. Si autem concurrentes. ita et dominicales litera variantur. Nam in primo anno cicli solaris e. f. litera dominicalis. in secundo e. in tercio d. in quarto c. in quinto a. tunc em' propter bisextum pertransitur b. quod in his versibus declaratur

Per ea dux cor amet gens fautor eũ coluit bis. Ars genus est te corde bono gignit ferus enlis. Dicitur teant aqua gens fons dat cunctis bonus auctor. In his versibus sunt .xxvij. dictiones .xxvij. annis cicli solaris seruientes. Prima primo. secunda secundo. et sic per ordinem sumpto inicio a primo anno cicli. ita q' quocumq' fuerit inicalis litera alicui istarum dictionum eadem erit litera dominicalis illo anno cui seruit illa dictio verbi gracia. Fert est prima dictio. et seruit primo anno cicli solaris et f. e. prima litera ergo f. est litera dominicalis. in primo anno cicli solaris et sic de alijs. Et nota q' ille annus est bisextilis. cui deservit aliqua dictio desinens in t. et ita primus annus cicli semp' est bisextilis cum ei deserviat dictio desinens in t. scilicet fert. et propter hoc prima litera dictio nis desinens in t. non erit litera dominicalis in illo anno cui seruit illa dictio. nisi a loco bisexti vltra. quia litera dominicalis cum bisexto simul mutatur. A kalend. vero ianuarij pcedentis ipsum bisextum vsq' ad locum bisexti erit litera dominicalis illa que immediate sequitur in kalendario post illam. que deberet esse litera dominicalis. Vnde in primo anno cicli. f. est litera dominicalis a loco bisexti vsq' ad kalend. ianuarij sequentis. A. kal' ian. vero pcedentis vsq' ad locum bisexti. g. est litera dominicalis. et ita in alijs. Annus autem cui seruit illa dictio sciri potest per rationem superius dictam d' ciclo solari. Nam ratio litera dominicalis tunc curreris ratione simili incipit et finitur. Nunc aliqua de indictione dicamus. Est autem indictio spacium temporis quo romanus princeps tributum gentibus indicebat. Si autem volumus scire quanta sit indictio. debemus adtere tres annos annis domini et postmodum diuidere annos domini per .xv. quociens possumus. et quotus annus remanserit facta diuisione tota erit indictio. et si nullus superauerit. in vltimo anno indictionis sumus. et tunc ad primam indictionem reuertemur. quia indictio non transcendit .xv. vnde versus. *Seribus adiunctis domini diuiseris annos. Per ter quinqz datur indictio certificata.* De indictione plenius diximus in speculo iudiciali in tractu de instrumentorum ebicione. §. i. v. post annos et infra. vbi de ciclis agatur. De era supra dictum est. De die. R.

**L**etiam superius in plerisq' locis. de die tactum sic nichilominus hic specialiter dicendum est. q' duplex est dies. scilicet naturalis et artificialis siue vsualis. Naturalis est spacium quo sol ducitur circa totam terram ab oriente vsq' in occidentem. scilicet per spacium diei et noctis qd' semper continet. .xxij. horas. Et dicitur dies ista a dijs. quorum nomina romani quibusdam liberibus sacrificauerunt. Vnde quilibet dies



ab aliquo deo antiquitus vocata est. ut a ioue et alijs prout sub septimana dictum est. Vel a dia quod est duo. quia continet duo tempora noctem scilicet et diem vsualem. Quando autem incipiat dictum est in prohemio vij. patris. Artificialis est spacium quo sol morat super nostrum emisperium ab ortu solis vsq; ad occasum et hic secundum solis ascensum et descensum crescit pariter et decrescit. Dicitur autem dies. a dyan qd e claritas et dicitur vsualis. siue artificialis. quia solum hoc tempus aptum est vsibus et artificij. s. exercēdis. Reliqua pars diei dicitur nox a nocte. quia nocet visui et vsui. et ideo vocata e dies a meliori parte sine commemoratiōe noctis iuxta illud. Et factum est vespere et mane dies vnus.

Rursus partes diei sunt tres scdm Isidorum. Mane meridies et suprema. Mane est lux matura et plena. nec iam crepusculū. Meridies dicitur qsi mebi dies. i. mebius dies. v. quia tūc prior dies e. Suprema est postrema pars diei. Sero dicitur a clausis seris. Noctis vero ptes sunt. vij. scz vespere. crepusculum conticinium. intempestum gallicinium. matutinum et diluculū. Vespere dicitur a vespere occidentali stella. que tenebras sequentes pcedit. et dicitur tenebre. q. tenentes vmbra. Crepusculū dicitur dubia lux. scz inter lucem et tenebras. Conticiniū est qm iam omnes silent. Intempestum est mebius noctis tempus. qm nil agi potest. et omnia silent qsi iopritunū. Galliciniū dicitur ppter gallos lucis pncios. Matutinū est inter abcessum tenebrarū et aurora aduentū. Diluculū dicitur qsi iam incipiens. pua diei lux et aurora. q. soles pcedat. Est em aurora diei clarescentis exordiu. Et nota q dies. alij sunt fterales in quibus sidera mouent. et homines a nauigacōibus excludunt. alij piales s. quib9 in libro. s. quib9 reges solent ad bella pcedere alij interscalares quos scimus xxij. mensib9 sup esse. alij caniculares. alij solsticiales. alij equinoctiales de quibus iam pmissum est. alij facti. in quibus iura fantur. alij nefasti eis cōtrarij alij festi. i. festiui. vt dies azimoz. alij pfecti. quasi pcula festis. vt feriales. alij mali. Vñ aposto9 Rebimētes tempus. qm dies mali sunt. qz in eis plus solito homines affligunt. et ecōterario sunt boni. alij egipciaci. de quibus pmissum est. Est etiam dies salutis in quo dñs venit ad saluandū. Est etiam dies iudicij in quo dominus venit ad iudicandū qui erit bonis dies leticie. malis autē calamitatis et miserie. Momentum vero e minimū atq; angustū tempus a motu siderū dictū est em extremitas hore in breuib9 interuallis cum aliquid sibi cedit atq; succedit scdm isidorū.

Hora grecum nomen est. et tñ latinum sonat. est em finis tempis. Quot autēz horas dēinet dies naturalis dictū est in ptemio hui9 pteis. Et nota. q in mēse ianuarij nox habet xvj. horas dies vij. In februario nox habet. xij. horas dies. x. In marcio nox habet. xij. horas dies totidem. In aprilij nox habet. x. dies qtuordecim. In maio

nox habet vij. dies xvj. In iunio nox habet. vij. horas dies. xvij. In iulio nox habet. vij. dies xvj. In augusto nox habet. x. dies xiiij. In septēbri nox habet. xij. dies totidem. In octobri nox habet. xiiij. dies. x. In nouembri nox habet. xvj. dies vij. In decēbri nox habet. xvij. dies vij. Astrolog9 tñ curios9 pōt horas aliter equare. s. pmissa eq̄cio p vulgarib9 et simplicibus sufficere potest.

De secunda parte anni lunaris.

Equitur scda pars de anno lunari in qua agit. Primo quid sit annus lunaris. et quot dies contineat. Secundo de regularibus lunaribus. Tercio de epacta. Quarto de embolismo. Quinto de aureo numero. Sexto de termino paschali. et aliaz mōbilitium festiuitatum. Septimo de ciclis.

Quid sit lunaris.

Annus lunaris dicitur tribus modis. Primo mō annus lunaris est spaciu quo luna circuit totum zodiacum. qd facit in xxvj. dieb9 et. ix. horis. Secundo mō dicitur annus lunaris spaciu q luna circuit solē ab vna icēsiōe vsq; ad aliaz et hoc facit i. xxix. dieb9 et. xij. horis. Itaq; cum luna sepaat a sole ad pagrandū zodiacū. et postea reuertit ad eundē punctū in quo dimiserat solē. nō inuenit illū ibiq; sol iaz tñ processit suo motu q luna laborat recurrere ad eū. siue attingere ipm duobus diebus et trib9 horis. Tercio dicitur annus lunaris spaciu. xij. lunacōnū i anno omni. et. xiiij. i. embolismo. li. s. quibus infra dicitur. Cū ergo lunacō qlibz cōstet ex. xxix. diebus. et. xij. horis. qz nō curat ecclia s. nūcijs et ex. xij. horis pcedētis lunacōis et ex. xij. sequētis ostituit vna dies natural' que se p lunacōi pcedēti attribuit. ita q lunacō pcedēti s. mēsis semp habeat. xx. dies et sequētis. xxix. nisi aliud sit ppter bisextū v. embolismū. v. saltū lune. vñ versus. Luna pars mēsis nūq; tricesima fiet. Imp ter cō nūquaz nisi fine carebit. Tempe bisexti febrj. xxx. luna est. Itaq; iulij luna tunc e. xxix. Par mēsis dicitur quia numerando a ianuario p ordmem cadit in numerū parem vt febr. april. iunius augustus. october. decēber. quoz lunacō semp e. xxix. dierum. excepto februario. cuius lunacō. xxx. qm est bisextus. Impar vero est qui in numerum cadit impar em vt Ianuarius. Marcus. Maius. Julius. September. et Nouember. quorum lunacō semper est. xxx. dies. excepto iulio. qui in vltimo anno cicli lunaris ppter saltum lune habet tantum. xxix. Ex his autem xij. lunacōnibus ostituitur trecenti quinquagintaquatuor dies in anno lunari. Et sic annus lunaris in xj. diebus exceditur a solari. ex quo excessu omnis varietas etatis lune cōsurgit. ita q vbicunq; fuerit luna prima in primō anno sit in secūdo. xj. propter quaz varietatem duō numerorum genera sunt inuenta. regulares. videlicet et epacta de quibus breuiter vitemus.

De regularibus lunaris



**N**unc videamus de regularibus Et qui  
 tem regularis lunaris e numerus m  
 variabilis dat9 mensi ad inueniendu  
 m kalen. lunam mensium singulorum  
 Datent aut ortuz regulares ab illis qui q3 die  
 bus qui super sunt in ano solari supra trecetos  
 sexag nta dies Vnde quinq3 reglares dati fut  
 septembri. a qua annus lunaris sumit incium .  
 Regulares vero allorum mensium sic formant  
 Junge regulares mensis cu dieb9 eius. et ab il  
 la summa subtraxe lunacionem eius. et residuu  
 quod remanserit erit regularis illius mensis ver  
 bi gracia. Septemb9 habet .v. regulares. et di  
 es eius sunt triginta. qui coniuncti reglaribus  
 constituunt .xxxv. et lunacio septembris est tri  
 cesima. qua subtraxta remanet .v. que sunt re  
 gulares sequentis mensis. scz octobris. et sic de  
 alijs vsq3 ad septembres. Nam egipci suum an  
 num incipiunt a septembri. et iteo nos annum lu  
 narem incipimus a septembri. De regularib9  
 tradit iste vsus Dic .e. g. bis .i. k. bis. et post ma  
 net or do quasi dicat .dic .e. bis que est quinta in  
 alphaneto . id est primis duobus mensibus anni  
 lunaris dantur .v. pro regularib9. Item dic bis  
 g. que est .vij. in alphaneto . id est tercius et qu  
 tus mensis habent .vij. pro regularibus. Item  
 dic bis .e. i. que nona in alphaneto . i. v. et .vij.  
 mensis habet .ix. p regularibus. Item dic bis .k. q  
 est decima in alphaneto . i. sextus et octau9 me  
 sis hnt .x. p reglarib9 Et nota q3 hic fit trasie9  
 de quito ad septimu. et de sexto ad octauum. vt  
 patz informado ipsos reglares q3 ianuari9 et  
 marci9 . ix. et febru. ap .x. et hnt .ij. p man9 or  
 do . i. maius . xj. iunius . xij. iulius . xij. augustus  
 xij. habet.

**De epacta.**

**E**quit d epacta Est aut epacta nume  
 rus variabil' datus anno ad inuenien  
 du lunā in kalen. cuiuslibet mensis. Et  
 dicit epacta ab epi qd est supz aucta.  
 qz e supexerescentia anni lunaris a solari. Ite  
 q3 an9 prim9 cicli lunaris nlla3 habz epactā. qz  
 null9 ann9 pcessit a quo .xj. accepisset. Scds vo  
 habz .xj. p epacta. qz epacta orit ab illis dieb9  
 quibus ann9 lunaris excedit a solari Terci9 vo  
 anus habz .xxij. qz semp addunt .xj. si nō trasce  
 dat .xxx. Si vo transcedat .xxx. abiectis ill' .xxx.  
 residuu erit epacta ill9 anni. et iteo in qrt9 an  
 no. qz summa ascendit ad .xxxij. abiectis .xxx. tres  
 fut epactz illius anni. Epactz vo grece dicunt  
 latine abiectiones anue lunares. q p numerz vn  
 denariū vsq3 ad tēnariū i se reuoluūt. q3 egip  
 cij iteo abieciūt. vt lunaris emersio rōni sol' coe  
 quet Luna em iuxta cursū suū. xxix. semis dies  
 lucere dno scit et fut i annū lunare dies treceti  
 qui q3 ginta quatuor remanēt ad cursū anni solaris  
 dies .xj. quos egipcij adiciunt absq3 bis nō iue  
 nies lunā quota sit in quolibet anno mēse et die.  
 Epactz oim annoz cicli lunaris p hāc tabulā de  
 notant. ita q3 hoc verbū nulla rōn bz primo anno  
 et singli sequētis numeri rōnt singulis ānis ci

eli vsq3 ab .xix. vt nlla .xi. .xxij. .ij. .xliij. .xxv. .vj. .xs  
 .vij. .xxvij. .ix. .xxj. .xij. .xxij. .iij. .xv. .xxvj. .vij. .xvi. .j. Sz  
 hoc idē etiāz oñdit p hos vsus. Annis abde mo  
 nos dñi ptre p vnde Viginti lune ciclis et intz  
 patz hoc vult dicere quot9 sit an9 epactal' siue  
 cicli dtem9 diuiterē ānos dñi p .xix. quociēs pos  
 sum9 et addere vnū. qz qñ xp9 natus fuit em p  
 cesserat ille cicl9. et quota fuerit summa q remāse  
 rit tot9 erit ann9 cicli epactal' vbi gracia. hoc  
 āno oputam9 ānos dñi mille ducētos octogita  
 sex. quoz mille ducenti septuagitatres sunt re  
 cte p .xix. diuisi supfune. xliij. d p dicto numero ad  
 dito ergo vno fut xliij. Vñ hoc āno ē .xliij. ān9  
 cicli lunaris i āno sequēti erit .xv. et sic vsq3 ad  
 xix. postea rebbit ad primū. Et hoc vñ ē scd3 il  
 los qui incipiūt oputare ānos dñi. a natiuitate  
 xpī. vt in kalen. ianuarij. nō aut scd3 eos qui il  
 los immutat in kal. septēbris et faciūt ibi diuis  
 sionē. Mā tūc adtēdi sunt duo āni pōt etiā et a  
 liū inueniri epacta. vt si sumaz q remanz d p mif  
 sa diuisione ānoz dñi p tres iuncturas pollicis  
 numer9. Si em numer9 finit in prima iunctura  
 debem9 demere vnū de ipso numero. Si in scda  
 debem9 addere nouē si in terciā debem9 addere  
 .xix. et summa intz pueniēs ē epacta. et hoc si erigi  
 ta si trasieat Si vo trasiret abiectis .xxx. residuu  
 ē epacta. vñ vsus. Deme vnū post adde nouē p9  
 tena nouēq3. Inuenta i gē epacta debemus eam  
 iungerē cū regularibus mensis cui9 lunā volu  
 m9 inuenirez quota fuerit summa intz pueniens  
 tota erit luna i kalen. illi9 mensis dūmō. .xxx. nō  
 trasieat. Si vo .xxx. trasierit abiectis .xxx. residuu  
 erit etas lune et si summa illa fuerit .xxx. in ka  
 mēsis tūc luna erit .xxx. Si aut epacta nlla fuer  
 rit. puta i prio āno cicli lunaris. tūc ad inuenien  
 du lunā sufficite reglaris. Sz qñ epactaz rō qñ  
 q3 fallit ppter embolisinū seu saltū lun. iteo de  
 ipso breuiter videamus.

**De embolismo.**

**Q**uia embolisinū siue lune saltū notādū ē q  
 embolisin9 grece interpretat latine sup au  
 gmentū seu supexerescentia anni solaris  
 sup lunare Quia ergo annus solaris excedit lu  
 narē in .xj. diebus ex illo excessu ostētuunt .vij.  
 lunacōes i illis .xix. annis cicli lunaris multipl  
 catis ill' .xj. dieb9. Et dicunt lunacōes embolif  
 males qz quilibet ē .xxx. diez et attribuūt .vij.  
 ānis embolifinalib9. ita q3 i quolibz ciclo lunari  
 sunt .vij. embolifinales et .xij. cōes Appellatur aut  
 ān9 embolifinalis qui a xliij. Luna pcedēt s pasce  
 vsq3 ad xliij. sequētis bz .xliij. lunacōes siue .xliij.  
 mēses lunares . i. trecetos octo gita quatuor dies  
 et iste ē ānus scō moisi diuinitus reuelatus. Cō  
 munis vo bz tñ xij. lunacōes. i. trecetos quinā  
 gita quatuor dies quoz disposicōes otinet iste vs  
 sus Cur fles has lacrimas obiosum quere tirā  
 nū In isto vsu sunt .vij. dictōes septē ānis embolif  
 malib9 hūentes prima prio scda scdo et sic p or  
 dmē. ita q3 quota ē .i. tra alicui9 istaz dictōnū i  
 alphaneto tot9 ān9 cicli epactal' erit ann9 em  
 bolifinalis vbi grā. Cur est prima dictō et seruit



primo anno embolifinali. et c. est prima lra illi  
 dictois q est tercia in alphetato ergo tercius  
 an9 ciclei lunaris e embolifinal. et ita de alijs hoc  
 obfhuato q hic has dz scribi cu h. Et dr an9 ois  
 qz fepe duo ita diuctiz incedut vt inuice se i pa  
 scali folenitate feqnt. Embolifinal vo semp so  
 lus e. Ordo aut istoz annoz omuniu et etolis  
 maliu patz i linea fubfequeti. Cois cois etolis  
 mal. cois omunis embolifinal. cois embol. co  
 nis cois embolifinal. cois cois etolis mal. cois  
 etolis mal. cois cois etolis mal. Habito aut ano  
 etolisfinali. poffum9 fcire in quo mēse lunaco em  
 bolifinal. ottingat p huc vsum. Mobil. cibū mō  
 liber habeto coeuū. In isto vfu sunt fepte dictō  
 nes. vij. mēfibus huietes in quib9 ottingūt lu  
 nacōes etolisfinalis i pfatis vij. ānis prima pio  
 feda feda. et sic p ordinē ita q quota erit prima  
 lra alicui9 istaz dictōnū i alphetato toto mēse  
 illi9 āni cui feruit illa dictio ottingit lunacio eto  
 lifinal. Te quota erit prima lra feda fillate i al  
 phateto. tota die mēfis incipit lunaco etolisfinalis  
 vbi gra. Mobilis e prima dictio et huiet pie  
 lunaco q ottingit i tercio āno ciclei lunaris. et in  
 e prima lra hui9 dictois. et e. xij. i alphetato. er  
 go i. xij. mēse ottingit lunacio embolifinal. Te b e  
 pria lra feda fillate et est feda in alphetato. ergo  
 in feda die illi9 mēfis incipit illa lunacio et sic de  
 alijs Si aut velis plen9 illi9 rei vitatez inquire  
 re. recurre ad epactaz et regl'ares illi9 anni de  
 quo vis fcire et iuenies ita esse. Nūc videam9  
 vbi fallit epacta iucta regl'arib9 ppter embol.  
 seu saltū lune. Circa qd no. q licz in ciclo lunari  
 fite vij. āni embol. vt fup9 dictū e. nō tñ fallit e  
 pacta. nisi i tribus. f. vij. xj. et xix. vñ vfu. Oeta  
 uo xj. postremo fallit epacta. In quo aut loco  
 vñ mēse et in quot locis fallit epacta iucta regū  
 larib9 his vñb9 dnotat Julius vntemis. ter ma  
 ius octo vicemis. Bisext9 nisi fit mars peccat in  
 vñ tricemis. In totidē mai9. august9 vo duob9  
 hoc e dicere. q in vij. āno ciclei lunaris fallit epa  
 cta cū regularib9 in malo et iulio qz in kalē. mai  
 cū luna deberet esse xxvij. scdm epactaz nō repi  
 tur. nisi xxvij. ppter embol. Te fallit in kal. iulij  
 eodē anno qz tūc luna dteret esse xxx. scd3 epa  
 ctā. tñ nō repit. nisi xxix. ppter embol. vbi cre  
 debū e embol. et nō epacte. Te in xj. āno fallit e  
 pacta. qz in kal. marci scdm epactā deberet esse  
 luna. xxix. f. ppter embol. repit tñ. xxvij. vñ tñ  
 si illo anno fuerit bisext9 tūc corrigi ille er  
 roz. qm ppter bisextū addit vna dies. Te in xix.  
 āno fallit epacta i duob9 locis. Mā scd3 epactā  
 luna deberet esse xxix. i ka. mai. f. ppter embol.  
 nō repit nisi xxvij. et i eodē āno fallit in kalē. au  
 gusti. qz scd3 epactā luna dterz ibi esse ij. f. pro  
 ppter saltū lune ibi tercia inuenit. qz lunacio nu  
 lij. q deberz esse xxx. i illo anno e tñ xxix. et hoc  
 ottingit ppter errozē nri cōputi. et tūc an9 lunaris  
 in xij. dieb9 excedit a solari. De saltū lune tra  
 dit iste vfu. Luna facit saltū quicilis luce fupre  
 ma retrocedit em luna vna die sic dixim9 pro

pter eff. dte. hostri opūti. vt in fequēti āno i ka  
 feptebris luna redeat sicut debet. Mā em saltus  
 lune colligere ottingeret error. vt in. xliij. cicleis  
 diceret luna prima qn esset plenilunū. Colligit  
 aut sic iste dies. Quelibet em lunacio ad hoc vñ  
 lunacōes fite eqles habet. xxix. dies et dimidiāz  
 min9 qtuor momētis et vna vncia et vno atba  
 mo. Sūt aut i ciclo ducēte tngintaquiqz lunacio  
 nes. erūt ergo qter tot momēta. q fūt i vniuer  
 fo nō gētaqdragita q diuisa p qdragita cōstitu  
 unt. xxij. horas et dimidiā postea ex ducētis tri  
 gintaquiqz vncijs cōstituunt. xix. momēta et re  
 manēt vij. vncie. Et ex ducētis tngintaquiqz at ha  
 mis ostiunt. v. vncie. q vncie cū fepte priorib9  
 faciūt vñ momētū. qd iunctū ad xix. momēta  
 phabita facit dimidiā horā que luneta cū alijs  
 xxij. et dimidiā facit vna diez que subtrahit vl  
 timo āno a lunacōe iulij. et dicit salt9 lune. Po  
 test etiā facili9 hoc mō colligi. Ann9 lunaris  
 ostat ex trecētis quiqz gitaqtuor dieb9 min9 v  
 na hora et qrtā pte vni9 hore. et feptuagesima  
 vij. pte quarte vni9 hore ergo i xix. ānis hñt xix  
 hore et xix. qrtē horaz. et xix. octogitafex ptes  
 quarte vni9 hore q faciūt in xix. ānis quartā p  
 tez vni9 hore et ita erūt xx. quarte horaz. q fa  
 ciūt. v. horas q iūcte xix. horis phabitis faciūt  
 vñā diē. Est igit salt9 lune qdā dies collect9 i  
 xix. ānis ex eo fupfluo qd dat lunacōib9. Et dr  
 salt9 lune. nō q luna magis saliat illa die quā a  
 lia. f. qz nos lunā cōputātes diez illā fup quam  
 in alijs ānis lunacō iulij dr tnginta salimus siue  
 ptermittim9 nō cōputātes lunā in vltimo āno  
 ciclei tēcēnouenal. nisi vicē simānonaz. Teo aut  
 subtrahit dies illa a lunacōe iulij i vltimo āno c  
 cli tēcēnouenal. qz iulij e vltim9 i anno epactali.  
 inter mēfes hñtes. xxx. dies in lunacōe. vñ vlti  
 mo āno lunacio iulij nō cōputat. xxx. f. xxix. et  
 fdeo aure9 numer9 illi9 āni. f. tēcēnouenal. quā  
 uis crefcat fequit sine interuallo mimore et p cō  
 fequē in alijs mēfibus fequentibus vñqz ad ia  
 nuariū. sicut ifra dicit. Saltus ergo lune facit  
 duas lūacōes pter esse xxix. diez. Ab pfatos  
 ergo errozes facili9 corrigēdos iuent9 e aure9  
 numerus de quo breuiter est videndum

De aureo numero. R.

**A**ureus numerus ille est qui ponit i kal.  
 qui in quolibet mēse idicat lunā primā  
 ab priuatos errozes facili9 corrigēdos  
 iuent9. Et dr aureus numerus p similitudinem  
 qz sic auz fupat omnia metalla. ita iste numerus  
 oēs alias rōes lunares excellit. qz iulius cesar  
 cū tāta diligētia dr iuenisse qui incipiēs a quo  
 eūqz āno ciclei lunaris. vbiqz inuenit lunā pri  
 mā in primo āno ciclei pofuit. i. in kal. in latere ex  
 trinfeco iux lras feriales. f. in quolibz mēse et i  
 fedo āno vbiqz inuenit. i. pofuit. ij. f. i quolibz  
 mēse et in. iij. et sic de alijs. et iteo in kalen. ianuā  
 rij ternari9 est numerus. qz ibi luna inuenit ter  
 cio āno prima. nec ibi debet poni alius numerus  
 quā ternari9. qz in nullo anno in kalē. ianuārij



luna e prima nisi in tercio anno cicli decenouat  
 In quibusca tñ kalēdaris numeri ipi dñgnat p  
 lras alphabeti. **M**az pro vno ponit ibi a. p. duo.  
 b. p. trib. c. et sic d' alijs numeris et lris et se  
 riatz vsqz ad lraz t. que e xix. in ordine alphabe  
 ti. **F**ormat aut aure9 numer9 ab illo ternario  
 qui ponit in kal. ianuarij. **M**ā illis trib9 addunt  
 viij. et ostittunt. xj. qui numer9 dz pmi i tercia  
 lra ianuarij. **J**te ill' xj. addunt viij. que ostittunt  
 xix. qui numer9 debz pmi cū interuall o i quita  
 litera ianuarij. **J**tem illis xix. addunt viij. et sic  
 sūt xxviij. **S**z qz aure9 numerus nō transit xxix.  
 et ideo abiectis xix. residuū. scz. viij. debz pmi in  
 mediate post xix. et sic p totum kal. **P**atet ergo  
 qz qñ maior numer9 sequitur minor. tūc debet  
 inter vtrūqz numez. dimitti vna litera. et qñ mi  
 nor sequit maior ē tūc nulla dz lra intermitti. **V**n  
 vsus **D**at trib9 octo cauēs sup et ne tena nouē  
 qz. **M**aior sit ternus minor aureus esto scds.  
**V**ez eamez formacio illa fallit in omni mense  
 cui9 lunacio ē. xxix. diez. s. in febru. apri. iulio.  
 augusto octobri. et decembri. in quib9 p9 minō  
 rem numez maior immediate locat9 sequit cir  
 ca principiū mēz qd patz hoc vsu. **M**ese breuis  
 lune febr9 est ars dat cito gāger. **I**n isto vsu  
 sūt sex dictōes vj mētib9 dseruientes quoz lu  
 nacio ē xxix. icipiēdo in medio vsu. vbi dicit fe  
 br9. ita qz quecūqz fuerit incial' litera alicuius  
 istaz dictōnū. sup eadē lra i kal. maior numer9  
 sequit minorē sine spacio. i. nulla lra dimissa in  
 illo mēse cui seruit illa dictio vbi gā. **F**ebri9 est  
 prima dictō et seruit pno mēsi cui9 lunaco ē xxix  
 scz febru. et f. ē pria lra. ergo sup primū f. mēz  
 febru. maior numer9 sequit minorē immediate  
**S**imil'r sup primū e. ap. et sic d' alijs h sup primū  
 g. decēbris maior. s. xij. sequit imediate miore  
 f. ij. et sup eadēz lra qz ibi est duplex aure9 nu  
 merus qd designat gemiatio hui9 lre g. in hac  
 dictōe gāger. **J**te fallit in iulio et reliquis mēsi  
 b9 vsqz ad ianuariū i quib9 circa finem numer9  
 xix. sequit imediate ad xj. numez. vñ vsus **J**ulij  
 et reliqui q restāt tena nouēqz. **J**ungūt vnteno  
 sic ē rat9 aure9 ordo. **J**ez sciēdū qz qñ xix. imme  
 diate sequit xj. tūc viij. qui sequit dz tercio loco  
 pmi. vñ vsus. **Q**uādo otinuas vntemis tena no  
 uēqz. **M**aiori ternus tunc octonarius esto

De termino pascale. R.

**D**e termino pascale tplex dat rō. **P**rima p  
 clauēs mosaicas. **S**ecda per etatem lune  
**T**ercia p tabulas manuales d' qruz qli  
 bet vidēdū est. **S**z primo d' clauib9. **E**t ideo vidē  
 dum est quid sit clauis et vñ dicat. et vñ beat or  
 tū et ad quid iuēta fuerit. **C**lauis ē numer9 va  
 riabil' dat9 āno ad iuēndū pncipia quiqz mo  
 biliū festiuitatum. s. septuagesime qbragesime  
 pascatis. rogacōm et penth. et ideo sūt quiqz cla  
 ues et qdlibz pdictoz festoz habz xxxv. dies in  
 quib9 semp celebrat. **A** sete aut cuiuslibet cla  
 uis numer9 ante dies. xj. vsqz ad incitū ipoz xxxv  
 diez. put lxx infra patebūt. **E**t d' clauis p si

militudine. qz sic p clauēs ostia referant ita per  
 tales numez principia dictaz festiuitatū nobis  
 dnotant. **H**ūt aut ortū iste clauēs tñmōz a xix  
 ānis cicli lunaris et vij. d' feb9 septiane. **V**n pria  
 clauis ē xxvj. **C**lauēs aut alioz annoz sic for  
 mant. **A**ddam9 em semp clauis pcedentis āni xix  
 et sūma inde pueniēs erit clauis sequētis āni si  
 nō supat xxx. si vō summa illa supat xxx. abie  
 ctis xxx. residuū erit clauis sequētis āni. **V**erbi  
 gā. **C**lauis pmi āni ē xxvj. cui si iūganē xix  
 erūt. xxxv. vñ abiectis xxx. remanent. xv. q nu  
 mer9 ē clauis sequētis āni. et ita formant vsqz  
 ad xix. ānos p ordinez qz nō pceditur vltra xix  
 numez. h reuertit ad priorē. vñ cicl9 clauū au  
 rel numeri et epactoz nō differūt qñitate diffe  
 rūt tñ principio. qz cicl9 epactaz icipit a septē  
 bri. cicl9 aut aurei numeri et clauūz a ianuario  
 vñ si velim9 scire quot9 sit ān9 cicli et aurei nu  
 meri et clauū. possum9 scire p diuisione annoz  
 dñi factā supius in t. d' epacta. **I**uēto quot9  
 sit ān9 clauū possum9 scire q sit clauis illius  
 āni p aliaz hanc rōnez. **N**umer9 em ille qui re  
 manet de diuisione annoz dñi numerari debet p  
 summitates v. digitoz inchoando a pollice. et si  
 numer9 terminat in pollice debem9 addere xxv  
 et sūma inde pueniēs erit clauis illi9 āni. **S**i  
 vō numerus finit in indice debem9 addere xij.  
**S**i in medio xxx. **S**i i anulari xix. **S**i in auricula  
 ri. vij. **E**t si summa inde pueniēs excederit xxx  
 abiectis xxx. qd remanserit erit clauis q abiclo  
 bis vsibus otinetur. **V**iginti quiqz tredecim pl9  
 esse tricenos. vñ de vicena epacta digitis p cla  
 uibus apta. **S**etes quidez clauū nunqz inueniū  
 tur i kal. nisi sup hanc lram g. **P**rima ergo g. la  
 nuarij ē clauis septuagesime vltia g. eiusdē mē  
 sis ē clauis xxx. **E**t scda g. macrlj. ē clauis pa  
 scatis. **T**ercia g. aprilis est clauis rogacōnum  
 vltima g. april' est clauis pent. vntē versus. **V**  
 ltimā g. prima iaz martisqz ij. **A**prilis terna tibi  
 signat et vltima clauē. **H**abita ergo clauē āni  
 iclpe oputare a sete clauis et cōple illā in dieb9  
 kal. p ordine pcedēdo et vbi tñmabitur ibi erit  
 termin9 solēnitatis. ita qz i pximo die dñico. ibi  
 sequēt erit incium solēnitatis. cuius est clauis  
 h rogacōes incipiūt i sequēt die lune et si fuerit  
 bisext9 cuiuslibet clauis ē vna dies addenda. **P**os  
 sum9 etiāz scire pascales terminos p etatē lune  
 cuius rōnez sequim9 iuxta osuetudinē iudeoz d  
 quo talis dat regula. **A**ccipe lunā qcunqz ē in  
 festo epiphanie. et p fice illā pcedendo p dies ka  
 lē. ordinate vsqz ad xxxv. dies et si fuerit bisext9  
 vsqz ad xxxvj. et in pximo die dñico subsequēt  
 erit incium septuagesime. vñ vsus. **A** festo stel  
 le numerando p fice lunā. xxxv. dies post lxx. fi  
 et bisextus qñ fuerit sup addit vn9. **S**i cadat in  
 lucē dñi. tūc summe sequētez. **S**i cadat i feriam  
 septenā sit qz bisext9. **I**n que die dñi primū sū  
 mas qz scdm. **H**abita ergo lxx. terminos aliarū  
 mobilium festiuitatū facile scire pōt. **M**az a lxx.  
 vsqz ad. xxxv. sunt tres integre septimane a



quadragesima usque ad pascha sunt. vi. integre septima  
ne a pascha usque ad diem lune. Rogationum sunt  
quique septimane et unus dies. a pascha usque ad  
pentecosten. opuntur quiquies decem dies. Terminum  
quoque pascale bis versus scilicet potes post nonas  
martis. ubi sit luna noua require. Tercia lux do  
mini prima pascha tenet. Rursus ubique post xij  
kal. april. luna xiiii. reperit in dominica prima pa  
sca celebrat. Item quicunque luna fuit in kal.  
ianuarij talem fac eam in festo sancti benedicti. si  
ue xij. kal. april. Et illa opuntur usque ad xiiii  
et ibi erit pascha hebreorum. Rursus ab idus mar  
cij usque ad nonas april. sunt dies xxix. quocum  
que ergo illoz luna fuerit prima computetur usque  
ad xiiii. et ibi erit pascha hebreorum. Est etiam et  
alia ratio inueniendi pascha per etatem lune. quoniam  
quoniam luna currit per .j. erit pascha dominica. post no  
nas april. quoniam currit per .ij. erit dominica prima post  
viii. kal. april. quoniam currit per .iii. erit dominica prima  
post idus april. quoniam per .iiii. erit dominica prima post .iiii.  
nonas april. quoniam per .v. erit dominica prima post .ix.  
kal. april. quoniam per .vi. erit dominica prima post .iiii. idus a  
pril. quoniam per .vii. erit dominica prima post .ij. kal. april. quoniam  
per .viii. erit dominica prima post .xiiii. kalen. mai. quoniam per  
ix. erit dominica prima post .vii. idus april. quoniam per .x. e  
rit dominica prima post .vi. kal. april. quoniam per .xi. erit domi  
ca prima post xvii. kal. mai. quoniam per .xii. erit dominica pri  
ma post pridie. nonas april. quoniam per .xiii. erit dominica pri  
ma post .ix. kal. april. quoniam per .xiiii. erit dominica prima  
post .ij. idus april. quoniam per .xv. erit dominica prima post ka  
len. april. quoniam per .xvi. erit dominica prima post .xij. kal.  
april. quoniam per .xvii. erit dominica prima post .v. idus a  
pril. quoniam per .xviii. erit dominica prima post .iiii. idus a  
pril. quoniam per .xix. erit dominica prima post .xv. kal. mai

Tabulas insuper manuales. nonnulli ad inueniendos  
pascales terminos fecerunt sicut. Dionysius. isti  
dorus. et quidam alij. quos ad presens duximus di  
mittendas. ne difficultas sit nimium onerosa. Ad  
pneus igitur sufficiant carmina nostra infra scripta.  
Esse graue nobis bello carne caueamus. Bellum  
sepe gerens etiam puto telicit hostem. Mox anue  
lucrum inuenis cum religioso. In istis versus sunt  
xix. dictiones xix. annis eclli lunaris seruietes. pri  
ma primo scda sedo. et sic per ordinem. superio inicio  
a primo anno eclli. et quota fuerit prima lra di  
ctois in ordine alphabeti. quod non desinat in m. tota  
die aprilis opuntur a mensis principio versus finem  
erit terminus pasce hebreorum. i. luna. xiiii. Et per  
xima dominica si. bsequenti erit pascha nrm. sicut in p  
te sexta sub tractatu de pascha plene dictum est.  
Ibi etiam patet. quare super .vi. kalen. april. scribi  
tur in kalenario. resurrectio domini. Si vero  
dictio desinat in m. quota erit eius prima lra in  
alphabeto tota die marcij computando a mensis  
fine versus principium erit terminus pascale ius  
deorum. et in primo die dominico. qui postea occurrerit  
descendendo versus finem erit pascha nostrorum. hoc  
caucus obseruando. quod carnem et caueamus in p  
fatis versus debent scribi per k. et hoste debet scri  
bi per h. quod in hoc loco. pro lra reputat. Potest

etiam et aliter pascha facile inueniri. Bone enim  
in kalenario tuo in margine aureum numerum  
sequentes. videlicet iuxta xij. kalen. april. pone. xvj  
iuxta xi. kalen. pone. v. iuxta ix. kalen. xiiij. iuxta  
viii. kalen. ij. iuxta vi. kalen. x. iuxta. iij. kalen. xvij.  
iuxta. iij. kalen. vij. Item iuxta kal. april. xv. iux  
ta. iij. nonas april. iij. iuxta. ij. nonas. xij. iuxta  
nonas. j. iuxta. vij. idus ix. iuxta. v. idus xvij.  
iuxta. iij. idus. vi. iuxta. ij. idus. xiiij. iuxta idus  
iij. iuxta. xvij. kalen. mai. xi. iuxta. xv. kalen. xix  
iuxta xiiij. kalen. vij. Volens ergo terminum pa  
sca inuenire adde unum annis domini. tunc currentis  
bus. postea diuisio ipsos quociens poteris per xix  
et si diuisio perficiat in xix. ita quod nil super sit recur  
re ad kalenarium tuum. et in die illa iuxta quod in  
uenies scriptum. xix. erit pascha hebreorum. quod sem  
per celebrat in xiiii. luna. et in sequenti dominica erit  
pascha nrm. Si vero aliquid super sit ultra xix. pu  
ta. v. vel. x. vel. xv. dies tunc pascha hebreorum erit in  
die illa. iuxta quod scriptum inuenies. v. vel. x. vel  
xv. et sic de alijs premissis numeris et diebus. et  
in sequenti dominica erit pascha nrm. quod non potest ef  
se ante. xj. kal. april. nec post. vij. kalen. mai. verbi  
gratia. Hoc anno opuntur anni domini milleducenti.  
octogitasex. quorum milleducenti septuaginta  
tres sunt recte diuisi per xix. super sunt ergo xiiij. de  
premissis numero. quibus addit unus et sunt xiiij  
ubi ergo inuenies in tuo kalenario. hunc nu  
merum. ibi erit hoc anno pascha hebreorum. i. sequenti vero  
anno erit ubi inuenies scriptum xv. et sic usque ad  
xix. postea vero reddat ad primum. et sic perpetuo fiet

Per eundem quoque modum poteris terminum lxx. i  
uenire. Bone enim in kalenario tuo in margine iu  
xta xvj. kal. februarij hunc numerum. vijij. Item in  
eadem linea pone xvj. iuxta xv. kal. febru. pone v.  
iuxta tredecimo. kal. x. iuxta. xij. kalen. ij. iuxta  
x. kalen. x. iuxta vij. kalen. xix. iuxta. vij. kalen.  
vij. iuxta. v. kalen. xv. iuxta. iij. kalen. iij. iuxta  
ij. kalen. xij. Item iuxta kalente februarij unum  
Item iuxta iij. nonas februarij. ix. iuxta non xvij  
iuxta vij. idus februarij. sex iuxta. vij. idus. xiiij  
iuxta. v. idus. iij. iuxta. ij. idus. xi. iuxta. xix

Diuisis ergo annis domini per xix. ut premissum  
est. vide quis numerus super sit per xix. et ubi illum  
in ipso kal. inuenies. erit ibi terminus septua  
gesime. qui semper est in luna xi. et in sequenti do  
minica septuagesima celebramus. quod non potest  
esse ante xv. kal. febru. nec post. ix. kal. marcij  
sic nec quadragesima potest esse ante vij. idus febru.  
nec post. ij. idus marcij. Eodem etiam modo terminus  
pentecosten. inueniri potest. pone enim in tuo kalenda. in  
margine iuxta vij. idus mai. xvj. iuxta. vij. idus  
v. iuxta iij. idus. xiiij. iuxta iij. idus. ij. iuxta idus  
x. Item iuxta xvij. kalen. iunij. xvij. iuxta xv.  
kalen. vij. iuxta. xiiij. kalen. xv. iuxta xij. kalen. iij  
iuxta x. kalen. xij. iuxta ix. kalen. j. iuxta vij. ka  
xi. iuxta v. kalen. iuxta xvij. iuxta iij. kalen. vij.  
iuxta ij. kalen. xiiij. Item iuxta kalen. iunij. iij. iu  
xta iij. nonas xi. iuxta nonas xix. iuxta vij. idus  
vij. Diuisis ergo annis domini per xix. numerus



illum qui superit super .xix. quere in premissis  
locis kalendarij. et vbi illum mueneris. ibi erit  
penth. hebreoz. qd semp est in luna q̄rta. et  
in sequenti die dñica erit penth n̄m. quod nō  
potest esse ante .vi. ydus mai. nec post ydus iu  
nij. sicut nec rogaciones esse possunt añ. .vi. ka  
lend. mai. nec post .iij. kalend. iunij. Potest  
etiā pascha aliter inueniri p̄ hāc tabulā. v. .xxv.  
.xiiij. .xiiij. .x. .xxv. .xviiij. .vii. .xxvii. .xv. .liij. .xxiiij.  
.xii. .i. .xxi. .ix. .xxix. .xvii. **I**sti numeri represen  
tāt q̄sdā dies april. et marcij. i quib⁹ cōtingit  
pascha hebreoz. oputādo dies illos a princi  
pio ipoz. mensū. ita q̄ ipsi numeri a viginti.  
infra respondeant apli. viginti supra marcio.

**H**oc aut vult dicere hęc tabula. q̄ in primo  
anno cicli lunaris est pascha hebreoz. in quin  
ta die intrantis aprilis. in sc̄do anno eiusbez ci  
cli est. .xv. die intrantis marcij. et sic de alijs. do  
nec numeri ipius tabule cōpleāt. **P**ostea redi  
tur ad p̄mū annū cicli. **Q**ualiter aut inueniant̄  
āni cicli. dictū ē sup̄ vbi agit̄ de epacta. **Q**uare  
festa saluatoris excepto festo natali sint mobi  
lia dictū ē in .vi. pte sub festo natali. **V**ltio no  
ta s̄m ydus. q̄ mē latinis et grecos ē varie  
tas sup̄ t̄mno festiuitatis paschal qd̄ p̄ueit qz  
lati a .iij. nonas marcij vsqz in .iij. nonas aprilis  
p̄mi mē lunam req̄runt. et h. .xv. luna dies dñi  
ca puenerit i aliā dñicā paschā protrahūt vt p̄  
missum ē. **G**reci vero obseruāt p̄maz lunaz ab  
.vii. ydus marcij vsqz in diem nonā aprilis.

**D**e ciclis quid sit quot sint. R.

**Q**uia i plerisqz hui⁹ ptis locis ciclo  
mencio facta est. ideo de ciclo aliqua  
dicam⁹. **N**otandū est ergo. q̄ ciclus  
est spaciū aliquoz. ānoz. i se rediens  
secundū aliquos numeros. et dicit̄ q̄i ēculus p̄  
duplicē sincopā. **E**st em̄ cicl⁹ wcat⁹. eo q̄ in  
orbē digest⁹ sit. et q̄i i ēculū dispositū ordinē  
complectat̄ annozū sine varietate et sine arte  
**S**ūt at̄ .vi. cicli. **P**rim⁹ solaris incipēs in .vi.  
kalēde marcij in festo mathie. cōstās ex. .xxvij.  
annis otinens concurrētes et regulares solas  
res dñicales. et annos bifertiles et cōmunes.  
**S**ecūd⁹ ē cicl⁹ decennoual. cōstās ex. .xix. ānis  
et incipit a ianuario otinēs in se aureū numez  
et clauēs terminoz. **T**ercij⁹ ē cicl⁹ lunaris in  
cipēs s̄it a ianuario hñs. .xix. ānos **I**ncipit aut̄  
iij. āno cicli decennoual hñc muenerūt romani  
vt sc̄rēt q̄ hora luna a sole accēderet. **S**ed  
quia p̄cessū t̄pis h̄ muēcio h̄ficata est. nichil  
opam⁹ s̄m hñc ciclū. **Q**uart⁹ ē epactal incipēs  
.v. kalēde septēbris. hñs simit̄ annos. .xix. otin  
ens in se reglāres lunares et epactas et ānos  
cōmunes et embolimalēs. **Q**uintus est ciclus  
mag⁹ cōstās ex q̄ngētis t̄gintadiob⁹ ānis  
Vel sc̄bz alios q̄ngētis t̄ginta ānis. sc̄dm quez  
formāt̄ tabula dyomisij. **S**ext⁹ est cicl⁹ indici  
onalis. cōstās ex .xv. ānis. et otinēs indiciōes  
Romani em̄. qz difficile erat de remotis mun  
di partibus venire singulis ānis romam ad sol

uēda s̄buta p̄ eos puincijs in dicta statuēt q̄  
sālre singlis q̄nquēnijs solueretur. ita q̄ p̄mo  
q̄nquēnio appōtarēt p̄ s̄buto ferrū p̄ fabri  
cādis armis. **I**n sc̄do q̄nquēnio argentū p̄ sti  
pendijs militib⁹ erogādis. **I**n ter cō auz. p̄ si  
mula cris fabricādis. et sic sp̄ p̄ auz. qd̄ in an  
no .xv. ferebat̄ incipiebat q̄nquēniū q̄ ferrum  
itez soluebat̄. et sic erat q̄i qdā ēcul⁹ tempis  
**Q**uia ḡ romani sic fieri indixēt. ideo illi anni  
indiciō nūcupati sūt. de quo dictū ē s̄ **P**remis  
sum autē spaciū. .v. annoz. wcatū est iustrum  
quia venietib⁹ nuncijs puinciaz. cū s̄buto cū  
cereis et alijs p̄ciosis s̄uptib⁹ vrbē iustrabat̄.

**F**inalis conclusio hui⁹ libri

**N**emo in hoc ope diuina officia suffici  
enter existimet exposita ne forte op⁹  
ertollēdo humanū diuinum improd  
de extenuet sacramētum. **I**n diuinis  
nanqz officijs p̄sertim missē tot et tāta sūt inuo  
luta misteria. vt nemo nisi p̄ vnctiōē edocē  
ea sufficiat explicare. **N**uis em̄ nouit ordmem  
celi et ponit raciones eius in terra. **S**crutatoz  
quūpe maiestatis opp̄met̄ a ḡa **E**go hō nō p̄  
uales lippiantib⁹ oclis solē in rota aspice. tāti  
misterij maiestatē. q̄si p̄ speculum in enigmate  
michi visus sum intueri. nec penetrās ad interi  
ora cenaculi. sed p̄forib⁹ assidēs. in vestibulo  
egi diligēt̄ vt potui. nō sufficiēt̄ vt volui  
cum in humanis inuēcōnib⁹. nil sit ex om̄i pte  
perfectū **S**empe p̄pter innumeras. atqz mes  
uitabiles negocioz. apostolice sedis inuēctas  
necessitudines quotidie more fluctuū emergē  
tes. que studētis. et ad supiora tendentis ob  
tūdunt animū. q̄si perplex⁹ atqz varijs et in  
uitabilib⁹ irretit⁹ neqz vacare ad plenū ne  
quiū vt vellem. quūp̄mo vix valui medita  
dictare nedū sc̄cipere meditāda **N**ā cui⁹qz ani  
mus ad plura diuisus sit. p̄fecto ad singula mi  
noz quo ēca nō solū benignum sedulo imploro  
lectorē. vey. etiā liberū desidero correctorem  
**E**nimvero negare neqz. qui plura inserta sint  
in hoc opusculo q̄ possunt iusto iudicio nulla te  
meritate culpari **V**ey. si qd̄ forte laude dignū  
repiēt̄ in eo diuine ḡe penitus ascribat̄. **N**am  
om̄e datū optimū. et om̄e donū p̄fectū de sur  
sum ē descēdens a parte luminum. **S**i qd̄ vero  
indignū in sufficiēcie deputet̄ humane. **N**am  
corpus qd̄ corrupit̄ aḡuat aim. et dep̄mit ter  
rena inhabitacō sensū multa cogitātē. aut h̄qz  
dem p̄tie aut eozuz fortassis quoz dicta ple  
rūqz poci⁹ recitādo q̄a p̄p̄bādo h̄ introducta  
noscunt̄. **H**oc em̄ tā ex diuers⁹ alioz libellis et  
omētans more mellificātis apis q̄ ex hñs. q̄  
m̄ diuina ḡa p̄pinauit fructuose collegi et hāc  
doctrinā mēno fluētēz nectāē velud fauū mell  
in diuinis officijs speculari volētib⁹ diuino suf  
fult⁹ p̄ h̄dio p̄pinauit hāc solū ap̄ hoies ex ins  
ḡēt̄ perpresso labō mercedē expectās vt ap̄  
miseri cordissimū iudicē p̄ peccatis meis deu  
tas oraciones effundant **D**eo gracias







illum qui superit super .xix. quere in premissis  
 locis kalendarij. et vbi illum inuenieris. ibi erit  
 penth. hebreoz. qd semp est in luna q̄ta. et  
 in sequenti die dnica erit penth n̄m. quod nō  
 pot est esse ante vij. ydus mai. nec post ydus iu  
 nij. sicut nec rogaciones esse possunt añ. vij. ka  
 lenda. maii. nec post .iij. kalend. iunij. Potest  
 iter inueniri p hāc tabulā. v. xxv.  
 .xxx. xvij. vij. xxvij. xv. liij. xxiiij.  
 .xix. xvij. **N**umeri represen  
 s april. et marcij. i quib9 cōtingit  
 eoz. oputādo dies illos a princi  
 ensiū. ita q̄ ipsi numeri a viginti.  
 deant apli. viginti supra marcio.  
 vult dicere hec tabula. q̄ in primo  
 maris est pascha hebreoz. in quin  
 ntis aprilis. in scdo anno eiusbez ci  
 e intrātis marcij. et sic de alijs. do  
 pius tabule cōpleāt. Postea redi  
 mū cicli. Qualiter aut inuenianē  
 tū ē sup vbi agit de epacta. Quare  
 oris excepto festo natali sint mobi  
 vi. pte sub festo natali. Vltio nos  
 e. q̄ mē latinos et grecos ē varie  
 no festiuitatis paschal qd pueit qz  
 as marcij vsqz in iij. nonas aprilis  
 am req̄runt. et h. xv. luna dies dn̄i  
 aliā dn̄icā paschā protrahūt vt p̄  
 reci vero obseruat p̄maz lunaz ab  
 arcij vsqz in diem nonā aprilis.  
 s quid sit quot sint. R.  
 ia i pleriqz hui9 ptis locis ciclo  
 encio facta est. ideo de ciclo aliqua  
 cam. **N**otandū est ergo. q̄ ciclus  
 spacū aliquoz. ānoz. i se rediens  
 quos numeros. et dicit q̄i sc̄culus p  
 opā. Est em̄ cicl9 wcat9. eo q̄ in  
 9 sit. et q̄i i sc̄culū dispositū ordinē  
 annozū sine varietate et sine arte  
 eli. **P**rim9 solaris incipēs in vi.  
 ij in festo mathie. cōstās ex. xxvij.  
 ns concurrētes et regulares solas  
 et annos bisextiles et cōmunes.  
 9 Decennoual. cōstās ex. xix. ānis  
 anuario otinēs in se aureū numez  
 minoz. **T**ercia ē cicl9 lunaris in  
 anuario h̄ns. xix. ānos **I**ncipit aut  
 decēnoual hūc inueniūt romani  
 ora luna a sole accēdere. **S**ed  
 tpis h̄ inuēcio flificata est. nichil  
 ic cicli. **Q**uart9 ē epactal incipēs  
 ptebris. h̄ns simit̄ annos. xix. ot  
 glares lunares et epactas et ānos  
 embolimalēs. **Q**uintus est ciclus  
 s ex q̄ngentis t̄gintadiob9 ānis  
 s q̄ngētis t̄ginta ānis. scdm quez  
 ala dyomisij. **S**ext9 est cicl9 indicti  
 ns ex xv. ānis. et otinēs indictōes  
 qz difficile erat de remotis mun  
 venire singulis ānis romam ad sol

uēda fbuta p eos puincijs in dicta statuēt q̄  
 saltē singlis q̄nquēnijs soluerētur. ita q̄ p̄mo  
 q̄nquēnio appor̄tarēt p fbuto ferrū p fabri  
 cādis armis. **I**n scdo q̄nquēnio argentū p sti  
 pendijs militib9 erogādis. **I**n ter cō auz. p si  
 mula cris fabricādis. et sic sp p9 auz. qd in an  
 no xv. ferebat̄ incipiebat q̄nquēniū q̄ ferrum  
 itez soluebat̄. et sic erat q̄i qdā sc̄cul9 tempis  
 Quia ḡ romani sic fieri indixēt. ideo illi anni  
 indictio nūcupati sūt. de quo dictū ē s̄ **P**remis  
 sum autē spacū. v. annoz. wcatū est lustrum  
 quia venietib9 nuncijs puinciaz. cū fbuto cū  
 cereis et alijs p̄ciosis sūptib9 vrbē lustrabāt.  
 finalis conclusio huius libri

**N**emo in hoc opere diuina officia suffici  
 enter existim et cyposita ne fore op9  
 extollēdo humanū diuinum improd  
 de extenuet sacramētum. **I**n diuinis  
 nang officijs p̄sertij misse tot et tāta sūt inuo  
 luta misteria. vt nemo nisi p vnctiōē edoc9  
 ea sufficiat explicare. **N**uis em̄ nouit ordmem  
 celi et ponit raciones eius in terra. **S**crutatoz  
 quippe maiestatis opp̄met a glia **E**go h̄o nō p̄  
 uales lippiantib9 oculis solē in rota aspice. tāti  
 misterij maiestatē. q̄si p speculum in enigmate  
 michi visus sum intueri. nec penetrās ad interi  
 ora cenaculi. sed p̄forib9 assidēs. in vestibulo  
 regi diligēt̄er vt potui. nō sufficiēt̄er vt volui  
 cum in humanis inuēcōmb9. nil sit ex om̄i pte  
 perfectū **P**empe p̄pter innumeras. atqz mes  
 uitabiles negocioz apostolice sedis inuēctas  
 necessitudines quotidie more fluctuū emergē  
 tes. que studētis. et ad supiora tendentis ob  
 tūdunt animū. q̄si perplex9 atqz varijs et mes  
 uitabilib9 irretit9 neqz vacare ad plenū ne  
 quiū vt vellem. quin p̄mo vij. valui medita ta  
 dictare nedū acipere meditāda **N**ā cūm sc̄qz ani  
 mos ad plura diuisus sit. p̄fecto ad singula mi  
 nor quo ēca nō solū benignum sedulo imploro  
 lectorē. vtz etiā liberū desidero correctorem  
**E**nimvero negare neq̄o. qui plura inserta sint  
 in hoc opusculo q̄ possunt iusto iudicio nulla te  
 meritate culpari **V**tz si qd forte laude dignū  
 repiet in eo diuine gr̄e penitus ascribat̄. Nam  
 om̄e datū optimū. et om̄e donū p̄fectū de sur  
 sum ē descēdens a parte luminum. **S**i qd vero  
 indignū in sufficiencie deputē humane. Nam  
 corpus qd corrupit̄ aguat aim. et dep̄mit ter  
 rena inhabitacō sensū multa cogitatē. aut si q̄  
 dem p̄rie aut eozuz fortassis quoz dicta ple  
 ruzqz poci9 recitādo q̄ a p̄p̄b̄do h̄ introducta  
 noscunt̄. **H**oc em̄ tā ex diuer9 alioz libellis et  
 om̄etarijs more mellificātis apis q̄ ex h̄ns. q̄  
 m̄ diuina gr̄a p̄pinauit fructuose collegi et hāc  
 doctrinā inēno fluēt̄ez nēctāē velud fauū mell  
 in diuinis officijs speculari volētib9 diuino suf  
 fult9 p̄sidio p̄pinauit hāc solū ap̄d hoies ex ins  
 gēt̄i per p̄sso labōē mercedē expectās vt ap̄d  
 misericordissimū iudicē p peccatis meis deuot  
 tas oraciones effundant **D**eo gracias

